

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA
RESİM-İŞ DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN
KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER**

Sema AKSOY ÜNALAN
(Yüksek Lisans Tezi)
Eskişehir-1999

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA RESİM-İŞ DERSİ
ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

Sema AKSOY ÜNALAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Halil TÜRKER

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Mayıs 1999

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA RESİM-İŞ DERSİ
ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER**

Sema Aksoy

Resim-İş Eğitimi Ana Sanat Dalı

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs 1999

Danışman: Yrd. Doç. Halil Türker

Türkiye’de Sanat Eğitiminin, sanat eğitimcisi yetiştiren kurumlara, okul yöneticileri ile öğrenci velilerinin tutum ve anlayışlarına, okulların fiziki durumlarına ve müfredat programlarına ilişkin çok yönlü problemleri vardır. Örgün eğitim kurumlarında görev yapan sanat eğitimcileri bu problemlerle karşı karşıyadır.

Bu araştırmanın amacı; Sanat Eğitimi’nin önemli bir parçası olan Plastik Sanat Eğitimi alanında İlköğretim Okullarında görev yapan resim dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları problemleri saptamaktır. 1997-1998 öğretim yılında Eskişehir ili merkezinde bulunan 104 İlköğretim Okulu’nda görev yapan 69 resim dersi öğretmeni araştırmanın evrenini, 36 İlköğretim Okulu’nda görev yapan 50 resim öğretmeni ise araştırmanın örneklemini oluşturmuştur, veri toplamak için, önce kaynak tarama yöntemi, daha sonra da “anket” tekniği uygulanmıştır.

Araştırma sonunda, Plastik Sanatlar Eğitimi ile ilgili sorunların, öncelikle başlangıç aşamasında saptanıp ve yerinde alınacak önlemler ile çözüme ulaşabileceği gözlenmiştir. İlköğretim okullarında resim-iş dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara dayalı çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

ABSTRACT

In Turkey, the Education of Art has got various problems caused by Trade Schools and ArtSchools which have been training Art Educationist, the prejudice of parents and the school management's wrong attitude, the physical conditions of the schools, the curriculum etc. The Art Educators who study at Extensive Education Institutions and state schools always come up against these problems.

The aim of this survey is to determine problems which are faced by the Drawing Teachers at primary schools in Plastic Art Education. 69 Drawing Teachers in 104 Primary Schools have constituted the population and 50 Drawing Teachers in 36 Primary schools, the sample of this survey in the center of Eskişehir in 1997-1998 school term. To gather data, first, scanning resource method and then, public survey technique have been applied.

At the end of the survey, it has been observed that the problems of the Plastic Art education can be solved by determining at the beginning level and taking appropriate precautions. It has been aimed to recommend some advice for the problems that Drawing Teachers come up against in primary schools.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI**İmza**

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd.Doç.Halil TÜRKER
Üye : Doç.Dr.Esmahan AĞAOĞLU
Üye : Yrd.Doç.Şemsettin EDEER

Sema AKSOY ÜNALAN'ın "İlköğretimde Okullarında Resim-İş Dersi Öğretmenlerinn Karşılaştıkları Problemler" başlıklı tezi 25 Mayıs 1999 tarihinde, yukarıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Resim-İş Eğitimi Anasanat Dalında yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

ÖNSÖZ

İnsanoğlu yaşamı için kaçınılmaz sayılan korunma ve beslenme araç gereçlerini akıl ettiği an sanatsal eylemlere geçmiştir. İlk çağlardan günümüze kadar duygu ve düşüncelerini; seslerle, çizgilerle, renklerle simgeler halinde şekillere dönüştürerek yansıtmış ve çağlar boyunca sanatsal çalışmalar, yaşamda önemli bir yer tutmuştur. Sistemli bir çalışma bütünü olan sanat, yalnızca insana özgü bir eylemdir. Sanat; bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği yapabilmeyi, doğruyu ifade edip seçebilmeyi, yaratıcılığı geliştirmeyi, bir işi başlayıp bitirme sevincini tatmayı, paylaşmayı, öğrenme isteğinin artmasını ve üretken olmayı sağladığı için önemli ve gereklidir. Teknolojik alandaki gelişmeler ile endüstriyel rekabet ortamında endüstriyel hizmet etme, sanat ürünleri ile yaratıcı güce duyulan gereksinime koşut olarak, sanata ve sanat eğitime olan gereksinimi de arttırmıştır. Plastik sanatlar; insan bilincinin yaratıcı becerilerini özgür kılması bakımından önemlidir.

Plastik sanatlar eğitiminde gelişime paralel değişimin yaşanamaması, yapısal düzende çözümlere ve sistemde sorunların artmasına neden olur. Sorunlara çözüm getirilmediğı için, her geçen gün bu sorunlar artarak, eğitim sistemi içinde kendini ağırlıklı olarak hissettirmektedir. Bugün eğitim kurumları çözmek zorunda kaldıkları pek çok sorunla karşı karşıyadır. Eğitime genel bütçeden ayrılan payın düşük tutulması, kalitenin yükseltilememesi, yeniliklerin uygulanamaması gibi sorunlar plastik sanatlar eğitimini olumsuz yönde etkilemektedir. Ülkemizde bugün uygulanmakta olan plastik sanatlar eğitiminin gelecek yılların ihtiyacına cevap veremeyeceğı bir gerçektir. Bugün var olan bu sorunlar, plastik sanatlar eğitimi için ders programlarının yeniden yapılanmasının gereğini de ortaya çıkartmıştır. İlköğretim kurumlarında resim dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar; diğer örgün eğitim kurumlarında görev yapan sanat eğitimcilerinin sorunlarıyla ortak özellikler taşımaktadır. Sanat eğitimi ile ilgili sorunların tümü zaman ve mekan açısından aynı geçerlilikte yanıtlayabilmek pek olanaklı gözükmemektedir. Yine de bu araştırmada ele alınan problemlerin ve getirilen çözümlerin gelecekte yapılacak çalışmalara katkıda bulunması dileğiyle.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli	22
2.2. Evren ve Örneklem	22
2.3. Veriler ve Toplanması	22
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	23

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM

3.1. Resim Öğretmenlerinin Sanat Eğitimi (Alan Bilgisi) Düzeylerinden Kaynaklanan Sorunlar.....	24
3.2. Resim Öğretmenlerinin Plastik Sanat Eğitimi Alanındaki Yayınların Yetersiz Olmasından Kaynaklanan Sorunlar.....	47
3.3. Resim Dersi Öğretmenlerinin Okul Yöneticileri ve Diğer Öğretmenlerin Tutum ve Anlayışından Kaynaklanan Sorunları.....	51
3.4. Öğrenci Velilerinin Görüş ve İlgilerinden Kaynaklanan Sorunlar.....	54
3.5. Atölye ve Malzeme Yetersizliğinden Kaynaklanan Sorunlar.....	58
3.6. Resim Dersi Müfredat Programından Kaynaklanan Sorunlar.....	61

BÖLÜM 4

ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER

4.1. Özet	69
4.2. Yargı	70
4.3. Öneriler	71
EKLER	75
EK-1: Veri Toplamak Amacıyla Hazırlanan Anket	75
EK-2: Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Alınan İzin Yazısı.....	86
KAYNAKÇA	88

TABLOLAR LİSTESİ

		<u>Sayfa</u>
Tablo 1	Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okulları İle İlgili Görüşleri	24
Tablo 2	Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Dört Yıldan Az İse Lisans Tamamlama Yapmaları Hakkındaki Görüşleri	25
Tablo 3	Öğretmenlerin Yüksek Lisans, Doktora Yapmaları Hakkında Görüşleri..	26
Tablo 4	Öğretmenlerin Resim Öğretmeni Olarak Kaç Yıldır Görev Yaptıkları Hakkındaki Görüşleri	27
Tablo 5	Öğretmenlerin Haftada Girdiği Resim Dersi Saatleri	28
Tablo 6	Öğretmenlerin Türkiye’de Örgün Eğitim Kurumlarında Plastik Sanat Eğitiminin Bugünkü Durumu Hakkındaki Görüşleri	29
Tablo 7	Öğretmenlerin Türkiye’de Plastik Sanat Eğitimi Alanında Reform Yapılması Hakkındaki Görüşleri	30
Tablo 8	Öğretmenlerin Türkiye’de Plastik Sanat Eğitiminde Öncelikle Yapılması Gereken Reform Hakkındaki Görüşleri	31
Tablo 9	Öğretmenlerin Eğitimlerinin Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri	32
Tablo 10	Öğretmenleri Hizmetiçi Eğitim Programlarına Katılıp Katılmadıkları Hakkındaki Görüşleri	34
Tablo 11	Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Programlarının Yararına İnanıp - İnanmadıkları Hakkındaki Görüşleri	34
Tablo 12	Öğretmenlerin Sanat ve Sanat Eğitimiyle İlgili Sempozyum, Panel, Konferans Gibi Etkinliklere Katılıp - Katılmadıkları Hakkındaki Görüşleri.	35
Tablo 13	Öğretmenlerin Plastik Sanatlar Alanında Açılan Sergilere Gidip- Gitmedikleri Hakkındaki Görüşleri	36
Tablo 14	Öğretmenlerin Sanat Alanındaki Gelişmeleri Öğrencilerine Ne Derece Aktarabildikleri Hakkındaki Görüşleri	37
Tablo 15	Öğretmenlerin, Sanat Eğitimcisinin Herhangi Bir Plastik Sanat Alanında Uygulamalı Çalışma Yapmasının Sanat Eğitimine Yararına İnanıp - İnanmadıkları Hakkındaki Görüşleri	38

Tablo 16	Öğretmenlerin Plastik Sanat Alanında Uygulamalı Çalışma Yapıp - Yapmadıkları Hakkındaki Görüşleri	39
Tablo 17	Öğretmenlerin, Uygulamalı Çalışma Yapmama Nedenleri Hakkındaki Görüşleri	40
Tablo 18	Uygulamalı Çalışma Yapan Öğretmenlerin Mesleğe Başladıklarından Bu Yana Çalışmalarını Sergileyip - Sergilemedikleri Hakkındaki Görüşleri	41
Tablo 19	Öğretmenlerin Öğrencilerin Çalışmalarını Değerlendirirken Kullandıkları Yöntem Hakkındaki Görüşleri	42
Tablo 20	Öğretmenlerin Sanat Eğitiminde Değerlendirme Yaparken 5'lik Not Sisteminin Kullanılması Konusundaki Görüşleri.....	43
Tablo 21	Öğretmenlerin Verdikleri Notların Öğrenciler Üzerindeki Etkisi Hakkındaki Görüşleri	45
Tablo 22	Öğretmenlerin, Kamuoyunda Yaygın Bir Görüş Olan “Sanatın Doğuştan Gelen Bir Yetenek İş Olduğu ve Sanat Eğitiminin Bu Yetenekli Öğrencilere Verilmesi” Görüşüne Katılıp, Katılmadıkları Hakkındaki Görüşleri	46
Tablo 23	Öğretmenlerin, Resim Dersi Öğretimi İçin Sürekli Yardımcı Olacak Kaynak Yayınları Olup-Olmadığı Hakkındaki Görüşleri	48
Tablo 24	Öğretmenlerin Plastik Sanatlar ve Plastik Sanat Eğitimiyle İlgili Yayınları Ne Derece Okudukları Hakkındaki Görüşleri	49
Tablo 25	Öğretmenlerin Plastik Sanatlar ve Plastik Sanat Eğitimi İle İlgili Yayınları Okuyamama Nedenleri Hakkındaki Görüşleri	50
Tablo 26	Öğretmenlerin Okul Yöneticilerinin Plastik Sanat Eğitimine Bakışları Hakkındaki Görüşleri	51
Tablo 27	Öğretmenlerin Sanat Eğitimiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlara Okul Yöneticilerinin Ne Ölçüde Oldukları Hakkındaki Görüşleri	52
Tablo 28	Öğretmenlerin, Diğer Öğretmenlerin Resim Dersine Karşı Tutumları Hakkındaki Görüşleri	53

Tablo 29	Öğretmenlerin Veli Görüşmelerinin Yararına İnanıp-İnanmadıkları Hakkındaki Görüşleri	55
Tablo 30	Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılıp - Katılmadıkları Hakkında Görüşleri	55
Tablo 31	Öğretmenlerin Veli Toplantılarında, Velilerin Diğer Ders Öğretmenleri İle Resim Öğretmenlerine Karşı Olan Yaklaşımları Arasında Fark Olup-Olmadığı Hakkındaki görüşleri	56
Tablo 32	Öğretmenlerin Velilerin Plastik Sanat Eğitimine Olumlu ya da Olumsuz Yaklaşımlarının Öğrenciler Üzerindeki Etkisi Hakkındaki Görüşleri...	57
Tablo 33	Öğretmenlerin Resim Dersi İçin Kullandıkları Atölyelerinin Olup-Olmadığı Hakkındaki Görüşleri	58
Tablo 34	Öğretmenlerin Okuldaki Aötelyenin Plastik Sanat Eğitimine Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri	59
Tablo 35	Öğretmenlerin Atölyelerinde Bulunan Demirbaş Malzemenin Ne Derece Yeterli Olduğu Hakkındaki Görüşleri	60
Tablo 36	Öğretmenlerin İlköğretim Resim Dersi Müfredat Programını İnceleyip İncelemedikleri Hakkındaki Görüşleri	61
Tablo 37	Öğretmenlerin Müfredat Programını Nasıl Değerlendirdikleri Hakkındaki Görüşleri	62
Tablo 38	Öğretmenlerin Müfredat Programında Yapılacak Bir Değişiklik İçin En Önemli Buldukları Gerekçe Hakkındaki Görüşleri	64
Tablo 39	Öğretmenlerin İlköğretim Resim Dersi Müfredat Programının Hangi Aralıklarla Gözden-Geçirilmesi Gerektiği Hakkındaki Görüşleri	65
Tablo 40	Öğretmenlerin Resim Dersinin Haftada Kaç Saat Olması Gerektiği Hakkındaki Görüşleri	66
Tablo 41	Öğretmenlerin Bir Plastik Sanat Eğitimi Dersi Olan Resim Dersi Adını Uygun Bulup-Bulmadıkları Hakkındaki Görüşleri	67
Tablo 42	Resim Dersi Adını Uygun Bulmayan Öğretmenlerin Dersin Adı Hakkındaki Görüşleri	67

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Sanat ve Eğitim

Bir çeşit sistemli çalışma eylemi olan sanat; yalnızca insana özgüdür. Sanat bazen bir seri olay, bazende bir an'ın sorgulanışıdır.¹ İnsanlık tarihiyle yaşıt olan sanat kavramı, çağlara göre çok değişik anlamlar kazanmıştır. Sanat; bir duygunun bir tasarının veya güzelliğin ifadesinde kullanılan yöntemlerin tümü ve bu yöntemler sonucunda ulaşılan üstün yaratıcılık gücüdür.² Sanat; insanla nesnel gerçekçilik arasındaki estetik ilişki, hoşça giden uyumlar yaratma çabasıdır.³ Kısaca, insanın kendini ifade etme yollarından biridir. Tolstoy sanatı; “İnsanın, bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra aynı duyguyu başkalarının hissedebilmesi için, hareket, ses, çizgi, renk ya da sözcüklerle ifadesi” olarak tanımlamıştır. B.Croce ise sanat'ın tanımını, “bize gerçekliğin görüntüsünün kopyasını gösterir” şeklinde yapmıştır. Sanat bir konuşma dilidir. Bu dil, sanat eserinin çıktığı ve ulaştığı çağ ve yere aittir.⁴ Fransız sanat bilimcisi Charles Lalo, “sanat hayattan uzak veya hayata yakın değil, hayatın içinde olmak zorundadır” diyerek sanatın yaşamda vazgeçilmezliğini belirtmiştir.⁵ Genel anlamda sanata; içinde yaşanan çağın tüm etkilerini yansıtan özgün bir bütünlük diyebiliriz.

Sanat zaman içinde toplum ile değişir ve gelişir. Bugün dünyada hakim olan teknolojik gelişim, çağdaş toplumlarda sanat eğitiminin kalitesinin belirlenmesinde

¹ Henri FOCILLON., *The Life of Forms and Art* (New York: Geore Wittenborn, inc., 2. edition, 1948), s.62.

² Kemal ULUDAĞ., *Sürelî Sanat ve Kültür Dergisi* (Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Matbaası, 1993), s.129.

³ Ayla ERSOY., *Sanat Kavramlarına Giriş* (İstanbul: Beta Yayın Dağıtım, 1983).

⁴ Bülent ÖZER., *Yorumlar : Resim, Heykel, Mimarlık* (İstanbul : M.S.Ü.Yayınları 1986), s.20.

⁵ Jancux, DOMINIQUE., *Sanat Estetik. Çev.Gönen Görey* (İstanbul: M.Ü.Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını, 1990), s.46.

önemli etken olmaktadır. Eğitim bir üretim sürecidir ve bireyin iyiyi doğruyu yakalayabilmesi için gerekmektedir.

Donald (1985)'in Art Education Theories adlı kitabında belirttiği gibi; "Eğer okullarda sanat eğitimi öğretilmezse, okulların eğitici görevi de azalır. Başarılı bir eğitim; insanı değiştirir ve bu değişim insanda her yönden olmak zorundadır. Kişi, bilgisel açıdan donatılırken, paylaşmayı başarmayı, kendi yeteneklerini sunmayı ve aşmayı öğrenmek zorundadır. İnsanoğlu duygusuz ve sadece beyniyle hareket eden bir canlı olsaydı, belkide sanat eğitimine ihtiyaç olmazdı. Fakat insan düşünen ve hisseden bir canlıdır. İşte bu özellik sanat eğitimini vazgeçilmez yapmaktadır. Bilgi; çabuk öğrenilir, çabuk da unutulur. Oysa kişinin duygularına ve düşüncelerine yani insani niteliklerine hitap eden öğrenme, bireyi topluma hazırlar ve ona başarı yolunu açar" satırlarıyla sanat eğitiminin önemini açıkca vurgulamaktadır.

Eğitim; kişiye bedensel, zihinsel, ruhsal, toplumsal yönden istenilen davranışların kazandırılmasıdır. Eğitimin amacı, bedeni, ahlaki, mesleki ve estetik yönden sosyal bir kişilik geliştirmektir. Tansuğ "bir çocuk için alfabedeki harf biçimleri düşüncüyü somutlaştırırken; sanat biçimleri, düşüncüyü ruhsal duyarlılıklarla ortaya koyar" demiştir.⁶ Dewey "çocuğu, yaşamda herhangi bir durağan, değişmez durum için eğitmenin olanaksız olduğunu" belirtmiştir.⁷

Sanat eğitimi; bireyin duygu düşünce ve izlenimlerini anlatabilme yetenek ve yaratıcılığını estetik bir düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan çabadır. Sanat eğitimi; gençlere estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir.⁸

Sanat eğitimi bireye gereklidir ve yaşamda önemli bir yer tutar. Sanat eğitimi; bireyseldir. Bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek, estetik yaşamın yapılanmasını temellendirmek için gereklidir. Sanat bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliğini yapabilmeyi, doğruyu ifade edip seçebilmeyi, bir işi başlayıp bitirme sevincini tatmayı, paylaşmayı, öğrenme isteğinin

⁶ Sezer TANSUĞ., *Sanatın Dili* (İstanbul : Koza Yayıncılık, 1979), s.45.

⁷ Türkiye 1939, I.John DEWEY Kolombiya Üniversitesi Profesörüdür. 1924'te Türkiye'ye gelerek Milli Eğitim ile ilgili incelemelerde bulunmuş ve Bakanlığa bu konu ile ilgili iki rapor sunmuştur.

⁸ Jerome J.HAUSMAN, "Training of Tachers" The International En cylopedia of Education Editors, in Chief Torsten Husen T.Neville Postleth waite (US: Pengaman Press, 1985), s.301-304.

artmasını ve üretken olmayı sağladığı için önemli ve gereklidir. Sanat eğitimi, yapıcı analizi öğretmek, belli şekillerde gözlem, özgünlük, buluş ve kişisel girişimi destekleyerek, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü artırır. Bireyin el becerisi gelişir ve sentez yapmayı öğretir.⁹ Canlandırabilme ve fikirlerini kağıda dökme yeteneği, hem sanatsal, hemde bilimsel mesleklerdeki kişilerin eğitimsel başarılarına katkıda bulunmaktadır. Sanat eğitimi; hayal gücünü çalıştırarak, dramatize edip, canlandırarak güçleri geliştirecek yaratıcı çabayı yönlendirmek için gereklidir.¹⁰

Sanat dallarını oluşturan biçimler dünyasının ilk gelişimi ailede ve okulda başlar. Diğer alanlarda olduğu gibi sanat eğitimi alanında da zaman zaman ortaya çıkan reformcu ve devrimci eğilimler, eğitim sorununa çözüm getirilmemesi karşısında çağdaş zorunluluklar ve hayatın değerini ispatlama çabalarıdır. Biçim yaratışlarındaki çağdaş hareketler ve gelişmeler de bundan farklı değildir. Toplumsal gelişme ile sanatın gelişmesi arasındaki paralellik, bu yüzden bir rastlantı olamaz. Teorik ve pratik sanat eğitimi alanlarının arasındaki uyum, bu alanların vardıkları sonuçları sürekli olarak birbirlerine iletmeleriyle sağlanır.¹¹ Ulman'ın "Yaşam boyunca iç ve dış dünyanın birleştiği alan olan sanat ile insanın kendi içindeki ve dışındaki kaynakları kullanabilir duruma getirmesini sağlamaktır." yaklaşımı sanat eğitiminin gerekliliğini açıklamaktadır. Bu yüzden sanat eğitiminin gerekliliğinin hem eğitilenler, hem de eğiticiler tarafından en iyi şekilde değerlendirilmesi ve topluma en iyi şekilde anlatılması gerekir.

1.2. Sanat Eğitiminin Genel Amaçları

"Türk milletinin bütün fertlerini ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata

⁹ Richard BASSET., *The Open Age in Learning: The Role of Art in General Education* (US: Editor, Mit Press Massachusetts Ins. Of Technology, 1969).

¹⁰ William WHITFORD., *An Introduction to Art Education* (New York: Appleton Company, 1929), s.24.

¹¹ Tansuğ, ÖNVER., s.13-15.

hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılabacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak”, Milli Eğitimimizin genel amaçlarından biridir.¹²

Plastik Sanatlar Eğitiminin amaçları; bu gün uygulanan genel eğitimin amaçlarından çok farklı değildir. Genel eğitimin amaçları ile plastik sanatlar eğitiminin amaçları birbirine paraleldir. Plastik Sanatlar eğitimi; genel eğitimin içinde değerlendirildiğinden her ikisinin de birbirine hizmet ettiği görülür. İkisi de insanı konu edinmiş ve onun en iyi şekilde yetiştirilmesini amaçlamaktadır. Genel eğitimin amaçları, kişiyi cesaretlendirmek, kültürel mirası taşımak ve toplumda sosyal bilinci yerleştirmek iken, sanat eğitiminin amacı bunlara paralel olarak, kişiyi sanat deneyimleri yapmaya ve yaratıcılığını geliştirmeye cesaretlendirmek, artistik mirası geleceğe taşımak, topluma sanat değerlerini kazandırmaktır.¹³

Housman, sanat eğitiminin amaçlarını; “Temel duygusal eğitimi, görsel ve dokusal deneyime dayanan bilincin gelişimini, görsel sembolik formların yaratılmasını ve anlaşılmasını sağlamaktır. Kültürümüzün düşünce ve değerlerini yansıtan resim, heykel, mimari ve dekoratif sanatlara yaklaşımlardaki gelişmeleri sağlamak, görsel deneyimle ilişkili eleştirel yargıları eğitmeyi içerir” şeklinde tanımlamıştır.¹⁴

Sanat eğitimi; toplumsal, psikolojik ve estetik temellere oturtulabilir. Birey içinde yaşadığı toplumun her boyutundan etkilenir ve yaratıcılığı ile çevrenin gelişmesine katkıda bulunur. Bu nedendir ki; kültürel, toplumsal ve sanat biçimlerindeki değişimler paralellik gösterirler. Batı toplumlarında sanat eğitimi gerekli kılan nedenlerden birisi, endüstrileşme hareketidir. Makineleşmiş bir toplumda madde ile ilişkisi kesilen birey; yaratmadan seçme durumunda kalmış, yabancılaşmıştır. Dengesini kaybeden toplumlarda bütünlüğü sağlayan sanat eğitimi olmuştur. İnsanlar

¹² I. Plastik Sanatlar Sempozyumu 1985, s. 36.

¹³ Laura H.CHAPMAN., Art Education; Trends and Problems, The International Encyclopedia of Education, a.g.e., ss. 305 - 206.

¹⁴ Jerome J. HAUSMAN., “Training of Teachers”, International Encyclopedia of Education, a.g.e., s. 301.

doğası gereği yaratma isteğindedirler. Madde ile ilişkisi kesildiğinde yaratıcılığı da engellenir. Bu doğal istek ve gereksinimleri karşılanmadığında psikolojik dengesizlik oluşur. Yine ruhsal bütünlüğe sanat yolu ile ulaşılır.¹⁵

Çağına yabancılaşmayan bireylerin yetiştirilmesi için, insan yaşamında sanatın gerekliliğinin algılanması baş koşuldur. Bireyin duygularının eğitimi ile çevresine duyarlılığı gelişecek ve kültürel bilince varacaktır. Çok yönlü düşünebilen sorumluluk yüklenebilen ve sorunları çözebilen üretken kişiliklerin yetiştirilmesi sanat eğitimi zorunlu kılmaktadır.

1.3. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Gelişimi

Plastik sanatlar eğitimi ülkemiz açısından ele alındığında, Cumhuriyet’in ilanından önce ve Cumhuriyet’in ilanından sonra olmak üzere incelenirse sanatsal gelişim daha iyi belirlenecektir.

Cumhuriyet’in ilanından çok önceleri, 16.yy da bile üst düzey yönetimin sanata olan ilgisi bilinir. Saraya yurt dışından sanatçılar misafir edildiğine dair pek çok kaynağa rastlanmaktadır. 16.yy’da Osmanlı Resim sanatı minyatür alanında en güzel örneklerini vermiştir.¹⁶

1700’den itibaren Türk Sanatının, Batıya bağlandığı ve Batı’dan Saraya pekçok sanatçının yerleştiği biliniyor. O dönemde; Sarayda usta çırak ilişkisi içinde eğitim veren bir kurumda Tekfur Sarayı’dır. III. Mustafa zamanında oluşturulan bu kurumda çini işlemeciliği yapılmaktaydı.

1973 yılında Osmanlı İmparatorluğu Mühendishanesi’nde ve Harbiye Mektebi’nde doğa gözlemine bağlı resim dersinin programa koyulmasıyla sanat eğitimi, gerçek anlamda başlamıştır. Harbiye ve Askeri İdadi Mektebi’ndeki ilk sanat dersleri,

¹⁵ İnci SAN., “Yaratıcılık Açısından Sanat Eğitimi”, a.g.e., s. 17.

¹⁶ Gönül ÖNEY., “Architectural Decorotion and The Minor Arts” s.170.

bugünkü anlamda bir resim dersi olmamış, yalnızca topçu istihdam ve haritacılık gibi askeri meslekler için eleman yetiştirme amacı ile programda yer almıştır.

II. Mahmut'un 1825 yılında Yeniçeri Ocağı'nı kapatması ve Mühendishane'yi geliştirmesi ile resim dersinin önemide artmıştır. 1846 yılında Mühendishane'ye müdür olan Bekir Paşa okulun gelişmesi için çaba harcamış, bakır oyma ile taş baskı tekniklerinin öğretilmesi konusunda tamimler çıkarmıştır. II. Mahmut, 1830 yılında kendi resmini devlet dairelerine astıran ilk Osmanlı Padişahı olarak resim sanatının temelini atmıştır.

1875 yılından itibaren resim dersleri, özellikle askeri liselerde gelişmiştir. O yıllarda Harbiye ve Askeri İdadi Mekteplerinde öğretmenlik yapması için Mösyö Kes (1846-1888) isminde bir Fransız ressam getirilmiş.¹⁷

Tanzimatın son yıllarına doğru 1869 yıllarında Maarif Nazırı Saffet Paşa tarafından Fransız Eğitim sistemi'nin etkisi altında hazırlanıp kabul edilen Genel Eğitim Tüzüğü "Maarif-i Umumiye Nizamnamesi" eğitim yönetiminde yeni bir dönüm noktası olmuştur.

Eğitim üçer yıllık Sübyan, Rüştüye, İdadi ve Sultani okullarından oluşmasına karar verilmiştir. O dönemde bir çok Avrupa ülkesinde uygulanan 12 yıllık süreyi kapsayan bu öğrenim modeli örnek alınmıştır.¹⁸

1876 yılında, Osmanlı Anayasa'sının 11. maddesi ise; gayri müslim milletlerin okul açma haklarının korunacağından, 15. maddesi azınlıkları, kendi geleneklerine göre okullar açabileceğinden ve eğitimde fırsat eşitliğinden, 16. madde; okulların devlet tarafından destekleneceğinden bahsetmektedir. Ülkemizde yabancı okullar İslahat Fermanı ilanından (3 Kasım 1839) sonra açılmaya başlanmış ve Cumhuriyet'e kadarda giderek sayıları artmıştır.¹⁹

¹⁷ Nurullah BERK ve Hüseyin GEZER., **50 Yılın Türk Resmi ve Heykeli** (İstanbul: İş Bankası Yayınları, 1973), s.128.

¹⁸ Kaza ÖZSEZGİN., **Anadolu Uygarlıkları Görsel Ansiklopedisi**, (İstanbul: Görsel Yayınları, C:6, 1982), s. 1134.

¹⁹ İsmail HAKKI., **Resim Eleştirileri ve Sanat Terbiyesi**, (Muallim A. Halit Kitabevi, İstanbul: 1932), s. 6.

1908 Meşrutiyet Devrimi ile diğer kurumların yanı sıra sanat batılılaşma hareketleri hız kazanmıştır. 1908 öncesi Türk kültürünün dini özellik göstermesi, iç siyasette koyu baskı yönetiminin hakimiyeti eğitim yatırımlarının resimle ilgili dallarındaki gelişmeleri daha olumsuz kılmaktaydı.²⁰

1908 Meşrutiyet devrimi ile birlikte o zamana kadar büyük bir olasılıkla usta-çırak ilişkisi içinde sürdürülen zanaat eğitimi yanında pedagojik amaçla belki çok küçük bir zümreyi ilgilendirmiş olan sanat eğitiminin meslek okullarından başlayarak ülkemizde örgün eğitim alanına girmesini sağlamıştır.²¹

Eğitim alanında çabalar artmış, öğretim birliğini sağlamanın ilk girişimleri bu dönemde yapılmıştır. Meşrutiyet döneminde bu okullar “öğretmen yetiştirme görevini de üstlenerek yönetmelikler düzenlemiş ve önemli atılımlar gerçekleştirilmiştir.

Sanayi-i Nefise Mektebi’nde Batı tekniğine göre portre ve peyzaj çalışmaları yürütülürken, öteki okullarda canlı yaratık ve insan resmine karşı sürdürülen çekingenlik nedeniyle resim dersleri, taş baskı (litografya) çalışmaları, cansız modellerin, peyzajların ya da tahtaya çizilen geometrik ve bitkisel motiflerin kopya edilmesi ve renkli kartpostallardan büyütme yapılmaması biçiminde idi.³⁰ Mühendis ya da Harbiye ve Sanayi Okullarında, bu okulların mesleksel amaçlarına göre geometrik öğeler, “ornament”ler ve arabeksler çiziliyordu.²²

Plastik Sanatlar, Resim, Heykel ve Mimarlık gibi dört bölümden oluşan Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi’nin eğitim sistemi ve yönetimi, Paris’de 1863 yılında kurulan Ecole Nationale Superiure Des Beaux-Arts’dan esinlenilmiştir. Avrupa’ya gönderilecek sanatçıların seçiminde, bu okulun Roma Akademisi’ne benzeyen bir uygulama şekli

²⁰ Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi, **Çalışma Grubu Raporu**, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Danışma Kurulu , (Yayınlanmamış Rapor), 1982, s. 14.

²¹ Nurullah BERK ve Hüseyin GEZER., a.g.e., s.129.

²² Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi, **Çalışma Grubu Raporu**, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Danışma Kurulu , (Yayınlanmamış Rapor), 1982, s. 6.

hakimdir. Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi'nin resim ve heykel bölümlerinden her yıl ancak bir öğrenci mezun edilir ve bu kişi eğitimlerinin devamı için devlet tarafından Avrupa'ya gönderilirdi.²³

1910 yılında resim-iş öğretimi konusunda incelemeler yapmak üzere Maarif Nazırı tarafından Avrupa'ya gönderilen İsmail Hakkı (Baltacıoğlu), İspanya ve İtalya dışındaki bütün Avrupa ülkelerindeki resim ve elişleri eğitimini inceleyerek yurda döndü. Döndükten sonra Avrupa'dan edindiği belgeleri getirerek, konferanslar düzenlemiş, yazılar yayınlamıştır.²⁴

Atatürk'ün liderliği ele aldığı, Cumhuriyeti'in kurulduğu yıllarda eğitim yönetimi açısından ayrılık gösteren beş tip okul vardır. Medreseler, Tanzimattan sonra kurulan vakıflar tarafından ortaöğretim ve yüksek öğretim düzeyinde olan mektepler; bakanlığa bağlı ilköğretim düzeyindekiler ve sanat okulları, il özel idarelerin yönetimi altında bulunan okullar ve özel okullar vardı. Bu özel okullar arasında gayri müslimler; bağımsız ya da kiliseye bağlı özel okullar açmışlardı. Bunlara ek olarak Osmanlı'larda denetim altında olmayan, başta A.B.D. olmak üzere Fransa, İngiltere, Almanya, İtalya, Avusturya gibi yabancı ülkelerinde çok sayıda okulları vardı. Öğretimdeki bu dağınıklığı ortadan kaldırmak ve öğretimi denetim altına almak için, 3 Mart 1924 yılında 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası) çıkarıldı. Bu yasayla, eğitim sistemimizi örgütleme ve niteliğini değiştirmeye yönelik etkinlikler sağlandı. Var olan okulların eğitim programları değiştirildi. 1924 tarihinde kabul edilen Evkaf ve Şeri'ye Bakanlığı'nın kaldırılmasına dair kanun ve özellikle Tevhid-i Tedrisat Kanunu önemli kanunlar arasında gösterilebilir. 1924 yılında kabul edilen bu kanunlarla eğitim sistemi içindeki karmaşa düzene girmiştir. Çıkarılan kanunlarla laik eğitim sistemi; Türkiye'de bale, opera, resim, heykel gibi sanat kollarının kolay ve çabuk yayılmasına fırsat sağlamış oldu. Böylece Batı'nın bilimsel yöntemleri, her

²³ Mutlu ERBAY., **Yüksek Öğretim Düzeyinde Sanat Eğitimi Programlarının Uluslararası Bağlamda İncelenmesi**, (İstanbul: M.Ü. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, 1995), s. 217-219.

²⁴ İsmail HAKKI., **a.g.e.**, s. 8.

alandaki uygulamaya çalışılırken sanat eğitiminde resim ve heykeli, toplum katlarına yayma işini kolaylaştırdı. Bu çalışmalara karşın, farklı eğitimsel yapılaşmanın yanında, sistemli bir sanat eğitimi oluşturulamamıştır. Ancak, Cumhuriyet'in ilk on yıllık devresi Güzel Sanatlar alanında gelişimin olduğu da bir gerçektir.²⁵

Cumhuriyet döneminde topluma sanat bilincini aşlamak için tüm sanat uğraşları desteklenmiştir. Atatürk'e göre ulusal sanat görüşü ve bilinci güzel sanatları sevmek ve onda yükselmekle gerçekleşecektir. O'na göre, Ulusal Eğitim ve Kültür birbirinden ayrılamaz. Türk insanının, kültür seviyesini arttırmak için öncelikle eğitime önem verilmesi gereklidir. Aynı zamanda Türk Sanatı'nın özelliklerini taşıyan camiler, minareler, hanlar, hamamlar, türbeler, evler, saraylar, kervansarayların onarılması, yeraltında kalmış uygarlıkların sanat eserlerinin ortaya çıkarılıp değerlendirilmesi, Türkiye'de arkeolojinin gelişmesi için çalışmalar yapılmış ve Türk Mimarisi desteklenmiştir.²⁶

Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde, Atatürk başta olmak üzere, yöneticilerin en önemli sorunu, bilim, sanat ve teknik alanlarındaki yetişmiş insan gücü eksikliğidir. Bilim, sanat ve teknik alanlardaki gerekli insan gücünün yetiştirilmesi amacı ile çeşitli Avrupa ülkelerine öğrenci gönderilmiş, Türkiye'de de sanat eğitiminin yerleşmesi için yurt dışından öğretmenler getirtilmiştir. Cumhuriyet Döneminde 1924 yılından itibaren Devlet hesabına yetiştirilmek üzere sanatçıların görsel dünyasını daha zenginleştirmek, hızlı bir gelişim ve eğitim için, bu konuda deneyimi daha fazla olan Paris, Münih gibi Batı ülkelerindeki sanat merkezlerine, yetiştirilmek üzere burslu öğrenciler gönderilmiştir.²⁷

²⁵ Mutlu ERBAY., **Yüksek Öğretim Düzeyinde Sanat Eğitimi Programlarının Uluslararası Bağlamda İncelenmesi**, (İstanbul: M.Ü. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, 1995), s. 220.

²⁶ Mutlu ERBAY, **The Investigation of Turkish Art Polic in the Republicon Period (1920-1938)-Atatürk's Virews end Sources** (İstanbul: B.Ü. Üniversitesi Master Tezi, 1992), s. 24-25.

²⁷ Mutlu ERBAY., **The Investigation of Turkish Art Polic in the Republicon Period (1920-1938)-Atatürk's Virews end Sources** (İstanbul: B.Ü. Üniversitesi Master Tezi, 1992), s. 50.

Bu gelişme çabaları, Türkiye’de çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkma çabasını ve sanata verilen önemi açıkça ortaya koymaktadır. Bu etkinliklerle Cumhuriyet’in ilanını izleyen ilk on yıl süresinde ilk defa modern resim akımları ülkemize girmiş, modern biçimde resimler yapılmış, kitap kapaklarına ve dekorasyonlara kadar yeni zevkler hakim olmuştur.³²

1938’de uygulanmaya başlanan ortaokul programında, haftada önce bir iken, sonra ikiye çıkarılan resim derslerinde her üç sınıfta da serbest ve doğadan resim, süsleme ve sanayi resimlerinin yaptırılmasının yanısıra, Türk Mimarlığının ürünleri, çiniler ve nakışların incelenmesi de resim derslerinin kapsamındaydı.³³

Bir ülkenin eğitim sistemi o ülkenin, eğitim kurumlarının ürünüdür. Toplumda bireyler arasında oluşan yasal eğitim ilişkilerinin gerektirdiği eğitsel görevler belli bir düzeye çıktığında, bu görevleri yapacak toplumsal birimlerin kurulması zorunludur. Toplumda eğitsel görevleri yerine getirmek için kurulan toplumsal birimler, eğitim yapan okullar ve değişik adlardaki eğitim kuruluşlarıdır.

1949’daki 6. Milli Eğitim Şurası sonunda resim dersleri yeniden haftada bire indirilmiş, buna karşılık her üç sınıfa haftada ikişer saat elişleri (kızlara evişleri), lise sınıflarına birer saat resim ve müzik, lise son sınıflara da sanat tarihi dersleri eklenmiştir. 1949’dan bu yana uygulanan ortaokul programında iş bilgisi dersleri, Ticaret, Tarım, El ve Ev İşleri bölümlerine ayrılmıştı. Bu derslerin amacı yaşama hazırlıktı.³⁴

1962 yılında toplanan 7. Milli Eğitim Şurası, eğitim, kültür ve sanat sorunlarının geniş olarak yer aldığı bir şuradır. Bu şurada, Güzel Sanatlar, Opera ve Tiyatro, Eski

³² Mutlu ERBAY., **Yüksek Öğretim Düzeyinde Sanat Eğitimi Programlarının Uluslararası Bağlamda İncelenmesi**, (İstanbul: M.Ü. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, 1995), s. 226.

³³ Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi, **Çalışma Grubu Raporu**, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Danışma Kurulu , (Yayınlanmamış Rapor), 1982, s. 17.

³⁴ Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi, **Çalışma Grubu Raporu**, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Danışma Kurulu , (Yayınlanmamış Rapor), 1982, s. 17.

Eserler, Kütüphaneler ve Yayınlarla ilgili komisyonlar kurulmuş, her komisyon alanıyla ilgili bir rapor sunmuştur. Bu raporda güzel sanatların genel eğitim içindeki yeri ve ulusal kalkınmamız açısından önemi vurgulanmış, sanatın çağımızda, günlük yaşamın sanayi ve ticaretteki rolü açıklanmış, milli birliği sağlamadaki etkisi, ülkemizin temsilinde ve tanımlanmasındaki hizmeti belirtilmiştir. Bu nedenle üniversite ve her derecedeki okullarda güzel sanatlar eğitimine en geniş biçimde yer verilmesi “devletin gerçek bir sanat politikasına sahip olması” istenmiştir.³⁵

1978’de Orta öğretim kurumlarında iki saatli zorunlu ders olarak hazırlanan “Turizm ve Sanat Eğitimi” dersi, geniş kapsamlı çağdaş müfredat programına, ilke ve amaçlarına karşın, gerekli ön çalışma yapılmadan, dersler yürürlüğe konduğu için iktidar ve tutum değişikliği de buna eklenince yürütülememiştir.³⁶

1981 yılında toplanan 10.Milli Eğitim Şurası’nda temel eğitimde ve liselerde güzel sanatlar adı altında bir dersin okutulması kararlaştırılmıştır. 1981-1982 öğretim yılında ortaokullarda “İş ve Teknik Eğitim” adı altında faydaya ve üretime yönelik bir ayrı ders, Ankara’da pilot okullarda uygulanmaya konmuştur.³⁷

Bugün Türkiye’de okul çağı 7 yaşında başlar. Zorunlu öğretim süresi Türkiye’de 5 yıl iken, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda yapılan değişiklik sonucu, bu süre 3 yıllık orta öğretimle birleştirilerek, 8 yıl kesintisiz eğitim olarak, 1997-1998 yılı eğitim ve öğretim programında uygulanmaya başlanmıştır. 8 yıllık kesintisiz eğitimi, 3-4 yıllık lise ve dengi meslek okulları izlemektedir. Bu eğitim sürecinden sonra üniversite ve yüksekokul öğrenimi başlar. Zorunlu temel eğitimden sonra, öğrenimlerine devam etmek isteyen öğrenciler, ilköğretimden sonra genel eğitim veren liselere,

³⁵ Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi, **Çalışma Grubu Raporu**, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Danışma Kurulu , (Yayınlanmamış Rapor), 1982, s. 18.

³⁶ Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi, **Çalışma Grubu Raporu**, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Danışma Kurulu , (Yayınlanmamış Rapor), 1982, s. 18.

³⁷ Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi, **Çalışma Grubu Raporu**, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Danışma Kurulu , (Yayınlanmamış Rapor), 1982, s. 18.

ya da meslek ve teknik eğitim veren mesleki liselere yönelmektedir. Liselerdeki eğitim normal olarak 3 yıl sürmekte, ancak yabancı dil ağırlıklı eğitim yapan ve hazırlık sınıfı olan bazı liselerde de eğitim 4 yıl sürmektedir.

1.4. İlköğretim Düzeyinde Plastik Sanatlar Eğitimi

Resmi olarak yapılan sanat eğitiminin birinci aşaması ilköğretim okullarıdır. Öğrencinin sanat eğitiminde zihinsel gelişiminin bilinmesi, eğitmene fayda sağlayacaktır.

Gelişim süreci içinde çocuk, kural, model ve dış açıklama olmaksızın deneysel olarak resim ve renk yeteneğini edinir (dil de olduğu gibi). Nasıl yürümeyi bilen çocuk için, açıklamalar yürüme biçimini değiştirmesi için etkili olmazsa, çizme ve boyama faaliyetlerinde de durum aynıdır. Resimsel deneyimler yoluyla güçlükleri aşarak bu yeteneği elde eder.³⁸

Bireylerin ve toplumların sanatsal ve kültürel eğitiminin gerekliliği bir gerçektir. Sanat eğitimi; genel eğitimin bir parçasıdır ve okul içi, okul dışı sanatsal eğitimi içine alır. Örgün eğitimde, ilgili bölüm ve sınıflarda sanata ilişkin verilen dersleri kapsamaktadır. Daha çok yetişmekte olan bireyleri, genel eğitim sürecinde içine alır.

Sanat eğitimi; salt yeteneklilere verilen bir eğitim değil, okul öncesini de içine alan bireyin yaşamı boyunca alması gereken bir eğitimidir. Öğrencinin algılarını geliştirerek görsel düşünmesini, çevresine ve yaşama karşı duyarlı, bilinçli olmasını sağlar. Salt duyguların değil ussal düşünce süreçlerini de içine alır. Sanat dersleri bilgi deneyim kazanma ve üretmede etkili olmaktadır. Buna karşın sanat dersleri, ders çizelgeleri incelendiğinde; ders saatlerinin azlığı ile dikkati çeker.³⁹

³⁸ Haluk YAVUZER., *Resimleriyle Çocuk*, (İstanbul: Remzi Kitabevi, 1992), s. 64.

³⁹ İnci SAN., "Kültür Aktarımı ve Çağdaş Kültür Sorunu İçinde Sanat Eğitiminin Yeri", *A.Ü.E.B.F. Dergisi*, Sayı: 2, Ankara: 1993, s. 47.

1.4.1. 12-15 Yaş Çocuğun Gelişimi

İlköğretimin 6.7 ve 8. sınıflarında; birey fiziksel, psikolojik ve toplumsal gelişmeleri yoğun yaşadığı bir dönemdir. Genellikle 12-15 yaş arası ilk gençlik ya da ergenlik; 15-21 yaş arası da gençlik olarak adlandırılır. İlk ergenlikle başlayan hızlı büyüme gençlik çağının sonunda bedensel, cinsel ve ruhsal olgunlukla son bulur.

“... gençlik çağı bunalımlar, öfkeler, çatışmalar ve kaygılar dönemidir. Aynı zamanda yanılgıların, bencilliğin, başkaldırıların sık görüldüğü, bocalama çelişkiler ve kararsızlıklar dönemidir. Kendi kendisiyle ve çevresiyle sürtüşme ve savaşıma dönemidir.”⁴⁰

Eğitim öğrencinin seviyesine uygun, yaşama yakın bilinen yoldan bilinmeyene ulaşma, ekonomik açıdan kolay ulaşılabilir olmalıdır. Sıralanan bu etkenler eğitim verilecek gruplardaki kişilerin bireysel özellikleride göz önüne alınarak verilmelidir.

Bir sınıfı dolduran çocuklardan hiçbiri diğerinin aynısı değildir. Kaltımsal özellikler, boy, ağırlık, fiziksel görüntü yanında zeka ve özel yetenek, kişilik yapısı gibi psikolojik nitelikler yönündende farklıdır. Hatta aynı zeka seviyesine sahip olan iki çocuk bile, sanatsal yetenekleri çeşitli yönlerden farklı olacaktır.⁴¹Bu açıdan bedensel, ruhsal, zihinsel, toplumsal gelişimi öğretmenler tarafından izlenmesi gereklidir. Yine her öğrencinin zihinsel gelişim çizgisi farklılık gösterir. Fiziksel farklılıklar da yeteneği etkiler. İşte bu anda eğitimci tecrübesiyle eğitim olayına karışır ve bireyin zayıf olan yönü geliştirilir. Eğitimci çocuğun kendinde keşfedemediği yetenekleri ön plana çıkarmaya çalışır.⁴²

Gelişim bireyin nicelik ve nitelik yönünden belli düzeylere ulaşmasıdır. Gelişimin niceliği büyüme ve olgunlaşma; niteliği ise, hazır bulunuşluk ve öğrenme

⁴⁰ A. YÖRÜKOĞLU., *Gençlik Çağı*, (İstanbul: 1990), s. 19.

⁴¹ Hasan TAN., *Psikolojik Danışma Rehberlik*, (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1986), s. 67.

⁴² Haluk YAVUZER., *Resimleriyle Çocuk*, (İstanbul: Remzi Kitabevi, 1992), s. 31.

oluşturur. Gelişimin temeli öğrenmedir. Gelişim kalıtım ile çevre etkileşiminin ürünüdür ve sürekli dir.

Gelişimde bireysel ayrılıklar vardır. Bu nedenle öğrencilerin bireysel ayrılıklarına göre gerekli eğitimin yapılması zorunlu görülmektedir. Bireyin gelişimi bütünlük içindir. Kalıtımla getirdiği gizli güçlerini kültürel çevrede geliştirerek yeni kültürel değerleri yaratır. Bireyin gelişimini ruhsal ve bedensel olarak ayırmak olanaksızdır. Ancak, bireyi gelişim çağlarına göre ya da gelişim alanlarına göre ayırmak; bireyin daha iyi tanınması ve incelemeyi kolaylaştırmak için yapılmaktadır.⁴³

Bireyin sağlıklı olması, beden in sağlıklı gelişmesine bağlıdır. Bedensel gelişimde görülen dengesizlikler, gerilemeler davranışlara da yansır. Bu nedenle bireyin eğitiminde bedensel gelişimin tanınması temel olmaktadır.⁴⁴

Zeka, ergenliğe kadar hızla gelişerek 15-16 yaşlarında doruk noktasına ulaşır. İlk ergenlikle birlikte öğrenciler soyut düşünmeye başlarlar. Nesneyi görmeden düşünebilir ve kavramlar geliştirebilir. Kendi düşüncelerini eleştirmeye başlarlar. Ergenlik çağına girdiğinde somut olay ve nesnelere dayanmadan bağımsızca soyut düşünebilme yetisine ulaşmıştır. Ergenin düşünme biçimi, yetişkinlerinkine benzer sorun çözme, yargılama yollarını öğrenebilme yetisi gelişmiştir. Mantıklı ve soyut düşüncenin gelişmesiyle törel değerleri kendi yararına toplum değerlerine uyduğu için benimser.⁴⁵

12-15 yaş dönemi başında çocuk, görsel gerçekçilik evresindedir. Bu evre görsel gelişimin önemli bir aşamasıdır. Anlatım yönleri kuvvetlenir, özgür olma duygusu, kişiliklerini bulma hevesi yaratıcılığı iyi yönde etkiler. Nesnelere arasında mantıksal ilişkiler kurabilir, imgelemelerini gerçeklerle birleştirerek daha geniş düşünebilirler. Bu dönemde sorun çözmeye yargılama ve yaratıcı düşünme, iyi bir eğitimle en üst düzeye ulaşabilir.

⁴³ İsmail E. BAŞARAN., **Eğitim Psikolojisi**, (Ankara: 1978), s. 27-38.

⁴⁴ İsmail E. BAŞARAN., **a.g.e.**, s. 54.

⁴⁵ İsmail E. BAŞARAN., **a.g.e.**, s. 105.

Bireyin çevresiyle etkileşimi sürekli dir. Bu nedenle duyguları da süreklilik gösterir. Eğitim açısından yerleşik duygular önem kazanır. Mutluluk veren duygular başarıyı artırır. Üzüntü veren duygular bireyde duygusal bozukluklar yaratır.⁴⁶

İlköğretim 12-15 yaş dönemine rastlayan ergenlikde, cinsel uyanış yeni ruhsal tepkiler ve davranışları birlikte getirir. Ergen güç beğenir, tedirgindir, kuruntuludur ve çabuk tepki verir. Duyguları inişli çıkışlıdır. Çabuk üzülür, sevinir, sinirlenir, herşeyi sorun olarak görür. Derslere ilgisi azalır, çalışma düzeni bozuktur. Bencildir, istekleri artar, yasakları gereksiz bulur, kuralların sıklığı ve çokluğundan yakını r. Ailesinin uyarılarına birden tepki gösterir, ters yanıtlar verir. Dağınıktır, vurup kırma, saldırgan ve kabaca davranışlar gösterir.⁴⁷

Ergenlikte çocuklukta ki çoğu korkular ortadan kalkar. Ancak bazı korkuları yeniden ortaya çıkar: kalabalık içine karışma, karanlıkta yalnız başına kalma gibi...

Birey yaşamı süresince başkaları ile bir arada bulunmak zorundadır. Toplumsal gelişimini yaşına göre tamamlayamamış birey, toplumca benimsenmeyen davranışlar göstereceğinden toplumsal baskı altına alınır. Toplumsal baskı; bireyin kınanması, toplum dışına atılması sonucunu getirebilir. Toplumsal baskının yeğ inliği oranında mutsuzluk ve topluma uyumsuzluk başlar.

Birey okul çağında toplumsallaşmak durumundadır. Toplumsallaştırmak okulun görevleri arasındadır. Okulda öğrencinin okul dışı toplumsal davranışları ve gelişim incelenirken, bir yandan da toplumsal gelişimini sağlayıcı ortam yaratılır. Çocuğun kendi kümesi veya kültürü içinde yaşayanlar gibi davranışlar öğrenmesi toplumsallaşmasını sağlar.

⁴⁶ A. İsmet SAYIN., *Ruh Sağlığı ve Rehberlik*, (Ankara: 1977), s. 134-140.

⁴⁷ İsmail E. BAŞARAN., *a.g.e.*, s. 103-107.

1.5. Problem

Bireysel ve toplumsal yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası olan sanat; insanı insan yapan yüce değerlerin ortaklaşa oluşturduğu en insanca eylemdir. Çağlar boyunca insan çabasının kutsal olduğu bilinciyle, sanatsal çalışmalar yaşamda önemli yer tutmuştur. Bireyin sosyal ilişkilerini ayarlaması, doğruyu ifade edip seçebilmesi, zihinsel gelişimini tamamlanması, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatması, işbirliği yapması, öğrenme isteğini arttırması, yaratıcılığını geliştirmesi ve üretken olması için sanat eğitime gereksinimi vardır.

Bireyin her geçen gün teknolojinin getirdiği ağır baskıdan kurtulması, rahatlaması ve insan olmanın erdemine ulaşması, en çok sanat yoluyla sağlanabilmektedir. Özellikle teknolojik alandaki gelişmeler ile endüstriyel rekabet ortamında endüstriye hizmet etme, sanat ürünleri ile yaratıcı güce duyulan gereksinime paralel olarak sanata ve sanat eğitime olan ihtiyacı da arttırmıştır. Sanat eğitimi; insan bilincinin yaratıcı becerilerini özgür kılması açısından önem taşımaktadır.

Sanat eğitiminin yaygınlaştırılması okullarda başlamaktadır. Fakat Ulusal Eğitim Çizgimizin sürekli değişmesi, eğitimi uzun vadede insan yetiştirmeye yönelik sağlam bir yapıdan yoksun bırakmış, sorunlara kısa vadede ve tek yönlü çözümler aranması, eğitimde ağırlığın sürekli fen ve matematik alanlarına verilmesi resim-iş eğitimi dersini geri planda bırakmıştır.

Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarından biri, Türk Milletinin bütün fertlerini “Beden, zihin ahlâk, ruh ve duygu bakımından dengeli düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirmektir.”⁴⁸

Türk Milli Eğitiminin bu amacı, insanların estetik eğitimi ve sanat eğitimiyle yakından ilgilidir. Sanat Eğitimi, bireyin doğadan, duygu ve düşünce ürünleri olan tüm

⁴⁸ IX. Milli Eğitim Şurası (M.E.B. Yayınları, İstanbul: 1975), s. 60.

insani değerlerden haz duyan, kendisini ve diğer insanları seven duygularını başka insanlarla paylaşabilen, yaratmanın hazzını duyabilen, toplumsal bir varlık olma bilinci ve sorumluluğu taşıyan, yaratıcı, yapıcı, zihinsel ve duygusal gelişimi sağlıklı, dengeli kişilik geliştirmesini amaçlar.

1.6. Amaç

Sanat eğitiminin önemli bir parçası olan plastik sanatlar eğitiminin 12-15 yaş çocuğuna yönelik olarak ilköğretim kurumlarındaki niteliği, kapsamı ve karşılaşılan güçlüklerin saptanması bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Problem cümlesi

İlköğretim okullarında görevli resim dersi öğretmenlerinin, kuramsal ve uygulamalı çalışmalarında karşılaştığı sorunlar nelerdir?

Alt problemler

İlköğretim kurumlarında resim dersi öğretmenlerinin;

1. Sanat eğitimi (alan bilgisi) düzeylerinden
2. Plastik sanat eğitimi alanındaki yayınların yetersiz olmasından
3. Okul yöneticileri ve diğer öğretmenlerin davranışlarından
4. Öğrenci velilerinin öğrenci velilerinin görüş ve ilgilerinden
5. Atölye ve malzeme yetersizliğinden ve
6. Resim dersi müfredat programından kaynaklanan sorunları nelerdir?

1.7. Önem

Dünyada hızla seyreden sürekli bir değişme ve gelişme vardır. Ülkeler kalkınmak ve toplumların refah ve mutluluğunu artırmak için, bu değişime ve gelişmelere ayak uydurmak zorundadır. Toplumların bütün kurumlarında meydana gelen bu değişmelerde eğitim kurumunun ayrı ve önemli bir yeri vardır. Eğitim “nasıl bir insan istiyoruz?” sorusuna cevap veren bir kurumdur. Eğitimin temel amacı, topluma ve aynı

dayalı olarak düzenlenen anket sorularının veri toplamak için yeterli olduğu kabul edilmiştir.

2. Araştırmaya katılan ilköğretimdeki resim dersi öğretmenlerinin anketleri gönüllü, samimi ve nesnel olarak cevaplandıkları varsayılmıştır.

1.9. Sınırlılıklar

1. Araştırma Eskişehir ili Merkezinde bulunan 8 sınıflı, 36 ilköğretim okulunda görev yapan 50 resim öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Araştırma konusunu oluşturan ilköğretim resim dersi öğretmenlerinin karşılaştığı problemler, ankette yer alan sorular ile sınırlıdır.
3. Araştırmaya veri toplamak için hazırlanan anket sadece resim dersi öğretmenlerine yöneliktir. Anket 4 bölümden oluşup 42 soru ile sınırlıdır.

1.10. Tanımlar

Plastik	: Bir maddenin taşıyabileceği kolayca üç boyutlu biçim verebilme niteliği. ⁴⁹
Plastik Sanatlar	: Resim Heykel ve Mimari sanatları; Üçboyutlu anlamları olan sanatlar. ⁵⁰
Sanat	: İnsanla nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişki. ⁵¹ Sanatçının kendini anlatma çabası. ⁵²

⁴⁹ Metin SÖZEN ; Uğurlu TANYELİ., *Sanat Kavram ve Terimler Sözlüğü*, (İstanbul: Remzi Kitabevi, 1986), s. 192.

⁵⁰ Galip TÜRKDOĞAN., *Sanat Eğitimi Yöntemleri*, (Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1981), s. 131.

⁵¹ Galip TÜRKDOĞAN., *a.g.e.*, s. 3.

⁵² Herberd READ., *Sanatın Anlamı*, (Çev.: Günel İnal, Nursin Asgari), İş Bankası Yay., No: 87, (İstanbul: 1974), s. 18.

- Sanat Eğitimi : Güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini kendine konu alan, kuramsal ve uygulamalı çalışmaları bir arada yürüten, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimidir.⁵³
- Sanatsal Yaratma : Kavram, duygu ve imgelemi içine alan bir yaratıcı arama, araştırma ve bulma süresinin algıdan doğmuş duyum ve duygularla çağrışmış etkili bir mecazın doğuşu.⁵⁴
- Yaratıcılık : Bilinen şeyden yepyeni bir şey çıkarmak, yeni özgün bir bileşime varmak, bir takım sorunlara yeni çözüm yolları bulmak.⁵⁵

⁵³ İnci SAN., "Kültür Aktarımı ve Çağdaş Kültür Sorunu İçinde Sanat Eğitiminin Yeri", A.Ü.E.B.F. Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 2, (Ankara: 1983), s. 137.

⁵⁴ İnci SAN., Sanat ve Eğitim, A.Ü.E.B.F. Yayını, No: 151, Ankara: 1985, s. 23.

⁵⁵ İnci SAN., Sanat ve Eğitim, A.Ü.E.B.F. Yayını, No: 151, Ankara: 1985, s. 10.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yürütülmesinde izlenmiş olan yöntem, araştırmanın evreni, örnekleme, kullanılan verilerin türü ve kaynağı, veri toplama teknikleri ile verilerin çözümlenmesinde kullanılmış olan işlemler açıklanmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada önce konu ile ilgili kaynak ve araştırmaların belirlenmesi amacıyla “kaynak tarama” yöntemi, daha sonra da “anket” tekniği uygulanmıştır. Araştırmanın temelini anket sonucu elde edilen veriler oluşturmaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Eskişehir İl Merkezinde bulunan 104 Devlet İlköğretim okulunda görev yapan 69 resim dersi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, yansız olarak belirlenen 36 ilköğretim okulunda görev yapan 50 resim dersi öğretmeni oluşturmaktadır.

2.3. Veriler ve Toplanması

Anket soruları hazırlanmadan önce, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümü’nde görevli daha önce orta öğretimde sanat eğitimcisi olarak görev yapmış olan öğretim elemanlarına ve ilköğretim okullarında halen görev yapmakta olan sanat eğitimcilerine danışılmış, ön görüşme yapılarak problem alanları saptanmıştır.

Ayrıca anket sorularının hazırlanmasında sanat eğitimi konusunda hazırlanmış tezler ve araştırmalarda kullanılan anket sorularından da yararlanılmıştır. Hazırlanan

anket soruları öncelikle Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümü'nde görev yapan 12 öğretim elemanına uygulanmış, ankette görülen eksik ve hatalı kısımlar düzeltilmeye çalışılmıştır. Daha sonra uzman kişilerin görüş ve önerileri doğrultusunda anket son şeklini almıştır. Anket soruları açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşmuştur.

Kullanılan anket formunun ilk bölümü resim öğretmenleri ile ilgili kişisel bilgileri toplamayı öngören maddeleri içermektedir. İkinci bölümü resim öğretmenlerinin mesleki yaşantılarına ilişkin sorular oluşturmaktadır. Anketin üçüncü bölümünde okulların fiziki durumlarına ilişkin sorular, dördüncü bölümde resim-iş eğitimi programının mevcut durumuna ilişkin sorular yer almaktadır EK'1 de veri toplama amacıyla hazırlanan "Anket" verilmiştir.

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek için geliştirilen ve uygulanan ankette, problemlerin daha iyi ortaya çıkarılabilmesi için açık uçlu sorulara daha çok yer verilmiştir. Sorunun durumuna göre gruplama yapılmıştır. Uygun görülen sorularda "başka" seçeneği de bulundurulmuş, öğretmenlerin seçenek dışındaki görüşlerini yazmaları sağlanmıştır. Her seçenekteki frekansların yüzdeleri alınarak bu yüzdelerle göre değerlendirme yapılmıştır.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM

Toplanan verilerin “Yöntem” bölümünde açıklanan istatistiksel işlemlerle analizi sonucunda elde edilen bulgular alt problemlere göre düzenlenerek bu bölümde sunulmuştur.

3.1.Resim Dersi Öğretmenlerinin Sanat Eğitimi (Alan Bilgisi) Düzeylerinden Kaynaklanan Sorunları.

Resim Dersi öğretmenlerinin sanat eğitimi düzeylerinden kaynaklanan sorunlarını saptamak amacıyla önce öğrenim düzeyleri ile kendilerini geliştirmeye yönelik görüşleri alınmıştır.

Ankette yer alan I. Bölümdeki 1-4 ve II. Bölümdeki 1-18’e kadar olan maddeler, bu soruya yanıt aramak için hazırlanmıştır.

“En son bitirdiğiniz okul” sorusuna verilen cevaplar, Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1
Öğretmenlerin Mezun Oldukları
Okulları İle İlgili Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Öğretmen Okulu	-	-
Eğitim Enstitüsü	15	30
Eğitim Fakültesi Resim Öğretmenliği Programı	25	50
Güzel Sanatlar Fakültesi	10	20
TOPLAM	50	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi, 15 öğretmen, “Eğitim Enstitüsü’nden” mezun olup grubun % 30’unu, 25 öğretmen “Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Programı”ndan mezun olduğunu belirterek grubun % 50’sini, 10 öğretmen “Güzel Sanatlar Fakültesi” mezunu olduğunu belirterek grubun % 20’sini oluşturmaktadır.

Tabloda da görüldüğü gibi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Programından mezun olan öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Yukarıdaki soruya bağlı olarak öğretmenlere “mezun olduğunuz okul 4 yıldan az ise lisans tamamlama yaptınız mı?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 2’de gösterilmiştir. Lisans tamamlama yaptığını belirten 4 öğretmen grubun %26.7’sini, lisans tamamlama yapmadığını belirten 11 öğretmen grubun %73.3’ünü oluşturmaktadır. Lisans tamamlama yapmayan öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Tablo 2

**Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul
4 Yıldan Az İse Lisans Tamamlama Yapmaları
Hakkındaki Görüşleri**

SEÇENEK	f	%
EVET	4	26.7
HAYIR	11	73.3
TOPLAM	15	100

“Lisansüstü eğitiminiz (Yüksek Lisans, Doktora) var mı? sorusuna verilen cevaplar Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3’e göre yüksek lisans eğitimi yapan 5 öğretmen grubun % 10’unu, yapmayan, 42 öğretmen grubun % 84’ünü, Başka seçeneğinde “Tez aşamasında bıraktım” cevabını veren 1 öğretmen grubun %2’sini, “Tezim kabul edilmedi” cevabını

veren 1 öğretmen grubun %2'sini "Yüksek Lisans yapmayı düşünmedim" cevabını veren 1 öğretmen grubun %2'sini oluşturmaktadır.

Tabloda'da görüldüğü gibi yüksek lisans yapmayan öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Tablo 3
Öğretmenlerin Yüksek Lisans, Doktora
Yapmaları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
EVET	5	10
HAYIR	42	84
Başka, "Tez aşamasında bıraktım"	1	2
Başka, "Tezim kabul edilmedi"	1	2
Başka, "Yüksek Lisans yapmayı düşünmedim"	1	2
TOPLAM	50	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi yüksek lisans yapan öğretmenlerin sayısı çok azdır. Yüksek öğretimde eğitim ve öğretimin önemli bir kısmını lisans üstü eğitim oluşturmaktadır. Amaç, kaliteli yüksek lisans ve doktora dereceli eleman yetiştirmektir. Bunun başarılı olabilmesi için bu programlara teşvikin sağlanması, bu eğitimi veren öğretim üyelerinin yaratıcılığı ve araştırmaya verdikleri katkıya bağlıdır.

“Kaç yıldır resim öğretmeni olarak görev yapmaktasınız?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4

Öğretmenlerin Resim Öğretmeni Olarak Kıdemleri

SEÇENEK	f	%
1 - 4 Yıldır	9	18
5 - 8 Yıldır	20	40
9 - 12 Yıldır	12	24
13 - 15 Yıldır	3	6
15 Yıl ve daha fazla	6	12
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 9 öğretmen 1-4 yıl arasında resim dersi öğretmeni olarak görev yapmakta ve grubun %18’ini oluşturmaktadır. 5-8 yıl arasında görev yapan 20 öğretmen grubun %40’ını, 12 öğretmen 9-12 yıl arasında görev yapmakta ve grubun %24’ünü, 3 öğretmen 13-15 yıl arasında görev yapmakta ve grubun % 6’sını, 6 öğretmen 15 yıl ve daha fazla olan göreviyle grubun %12’sini oluşturmaktadır. Tablo 4’te görüldüğü gibi ; 5-8 yıldır resim öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlerin grubun çoğunluğu oluşturduğu söylenebilir.

“Haftada kaç saat resim dersine giriyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 5’te gösterilmiştir.

“Türkiye’de örgün eğitim kurumlarında plastik sanat eğitiminin bugünkü durumunu nasıl buluyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6
Öğretmenlerin Türkiye’de Örgün Eğitim Kurumlarında
Plastik Sanat Eğitiminin Bugünkü Durumu
Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda uygulanıyor	—	—
Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda yeterince uygulanmıyor	40	80
Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda kesinlikle uygulanmıyor	10	20
Başka,	—	—
TOPLAM	50	100

Tablo 6’da “Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda yeterince uygulanmıyor” cevabını veren 40 öğretmen grubun %80’ini, “Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda kesinlikle uygulanmıyor” cevabını veren 10 öğretmen ise grubun % 20’sini oluşturmaktadır. “Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda uygulanıyor” seçeneği ise hiç işaretlenmemiştir.

Tablo 6’da da görüldüğü gibi “Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda yeterince uygulanmıyor” cevabını veren öğretmenler grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Sanat eğitiminin amacı; eğitimin özel ve genel amaçları ile aynı doğrultuda ilerlediği sürece uyumlu bir amaç birliği ortaya çıkacaktır. Sanat eğitimi, sosyal aktiviteler, mesleki bilgi, bireyin üretici konumuna geçirilmesi, boş zamanların değerlendirilmesi ve kişinin ruhsal açıdan rahatlamasını, yaratıcılığı geliştirme ve kendini ifade etme yeteneğini kazandırmayı amaçlar. sorunlar ise bu amaçları hedefine ulaştırmak için yapılan uygulama çalışmalarında ortaya çıkmaktadır. Kişisel, toplumsal, teknolojik, ekonomik, çevresel, yönetsel yapılardan kaynaklanan çeşitli sorunlar, uygulamaların başarısını olumsuz yönde etkilemekte ve Plastik Sanat Eğitiminin amaç ve ilkeler doğrultusunda uygulanmasını güçleştirmektedir..

“Türkiye’de plastik sanat eğitimi alanında bir reform yapmaya ihtiyacına inanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7
Öğretmenlerin Türkiye’de Plastik Sanat Eğitimi
Alanında Reform Yapılması Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	50	100
Hayır	—	—
TOPLAM	50	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi “evet” cevabı veren 50 öğretmen grubun %100’ünü oluşturmuştur. “Hayır” cevabını işaretleyen öğretmen hiç yoktur. Gruptaki tüm öğretmenlerin “Türkiye’de plastik sanat eğitimi alanında reform yapılması” inancında olduğu söylenebilir.

Bir önceki soruya bağlı olarak “Türkiye’de plastik sanat eğitiminde öncelikle ne gibi reform yapılmalıdır?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8
Öğretmenlerin Türkiye’de Plastik Sanat Eğitiminde
Öncelikle Yapılması Gereken Reform Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Tüm eğitim programı değiştirilmelidir	5	10
Sanat eğitimi dersleri artırılmalıdır	29	58
Sanat eğitimcisi yetiştiren kurumların programları yeniden düzenlenmelidir	4	8
Başka, önceliksiz hepsi yapılmalıdır	12	24
TOPLAM	50	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi “tüm eğitim programı değiştirilmelidir” cevabını veren 5 öğretmen grubun % 10’unu, “sanat eğitimi dersleri artırılmalıdır” cevabını veren 29 öğretmen grubun % 58’ini, “sanat eğitimcisi yetiştiren kurumların programları yeniden düzenlenmelidir” cevabını veren 4 öğretmen grubun % 8’ini oluşturmaktadır. Başka seçeneğinde “hepsi önemli” cevabını yazan öğretmen sayısı 12’dir ve grubun % 24’ünü oluşturmaktadır. Sanat eğitimi dersleri artırılmalıdır cevabını veren öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi Türkiye’de Plastik sanat eğitimi alanında reform yapılması gerektiğine inanan öğretmen sayısı grubun tamamını oluşturmaktadır. Yapılacak reformların başarısı eğitim programlarının değişim ve yeniliklere açık olarak düzenlenmesini, sanat eğitimine ayrılan ders saatlerinin artırılmasına ve sanat eğitimcisi yetiştiren kurumların programlarının da değişimlere açık olarak düzenlenmesine bağlı olarak gerçekleşebilir. “Önceliksiz olarak hepsi yapılmalıdır” cevabını veren öğretmenler hiçte azımsanmayacak bir çoğunluk oluşturmaktadır. Program geliştirmede içerik; bireyin bir toplumun, bugünkü ve yarınki ihtiyacını karşılayacak biçimde olmalıdır.

“Mezun olduğunuz okulda aldığınız eğitimi ilköğretim resim dersi için yeterli buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9
Öğretmenlerin Eğitimlerinin Yeterliliği
Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Yeterli buluyorum	10	20
Yeterli bulmuyorum, çünkü mezun olduğum okul sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim veriyor	10	20
Yeterli bulmuyorum, çünkü mezun olduğum okulda “pedagojik formasyon” dersleri yetersiz	3	6
Yeterli bulmuyorum, çünkü mezun olduğum okulda “özel alan eğitimi” dersleri yetersiz	24	48
Yeterli bulmuyorum, çünkü okullardaki öğretim elemanı kadrosu nitelik bakımından yetersiz	2	4
Yeterli bulmuyorum, çünkü verilen bilgiler teorik düzeyde kalıyor uygulamaya dönük değil	1	2
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 10 öğretmen mezun oldukları okulları ilköğretim resim dersi için yeterli bulmakta ve grubun %20’sini oluşturmaktadırlar. “Yeterli bulmuyorum, çünkü mezun olduğum okul sanatçı yetiştirmeye yönelik” cevabını veren 10 öğretmen grubun % 20’sini oluşturmaktadır. “Pedagojik formasyon dersleri yetersiz” cevabını veren 3 öğretmen grubun %6’sını oluşturmaktadır. 24 öğretmen “mezun oldukları okullarda “özel alan eğitimi dersleri yetersiz” cevabını vererek grubun %48’ini oluşturmaktadır. Başka seçeneğini işaretleyen 2 öğretmen, okullardaki öğretim

elemanı kadrosu nitelik bakımından yetersiz cevabını vererek grubun %4'ünü, verilen bilgiler teorik düzeyde kalıyor uygulamaya dönük değil cevabını veren 1 öğretmen grubun %2'sini oluşturmaktadır.

Tablo 9'da görüldüğü gibi “yeterli bulmuyorum çünkü mezun olduğu okulda “özel alan eğitimi dersleri yetersiz” cevabını veren öğretmenler grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Kaliteli bir eğitim ve öğretim gerçekleştirilebilmesinde en önemli etkenlerden biri öğretmenin alanı ile ilgili bilgisi, öğretmenlik mesleğini yapabilmeye uygun beden ve kişilik özelliklerinin yanı sıra, alanı ile ilgili bilgileri nasıl öğreteceği, bunun pedagojik formasyonu dahil, çağın gelişen şartlarını yeniliklerini kazandırılması güç bir iştir. Fakat yetişen kaliteli öğretmenler ilköğretim ve ortaöğretimde eğitim hizmetinin etkinliğini yükseltecektir. Öğretmen yetiştiren programlarda alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi, öğretmenlerin yeterliliğini sağlayacak nitelikte ve ağırlıklı olarak bu yönde düzenlenmelidir. Mevcut programlardaki uygulamaların bilgiyi davranışa dönüştürmedeki yetersizliği, öğretmenlerin mesleki yaşantılarında sorunlara neden olmaktadır. Öğretmenliğe başladığı zaman bilgi donanımlı, fakat öğrenciye nasıl öğreteceğini bilemeyen tecrübesi zamanla ve yaşadıklarıyla çevresine göre edinen ve yıllar sonra artık nasıl öğreteceğini bilen fakat kalıplaşmış bilgilerle dersini yürütmeye çalışan bir şekil alacaktır. Çünkü yeterlilik, sürekli kullanıldığında alışkanlığa dönüşmektedir. Kalıplaşan yeterliliklerde değişmeye ve yenileşmeye direniş göstermektedir. Bilgiyi davranışa dönüştürme esasları yeniden incelemeye alınarak, öğretmenlik programlarının son bir yılı değil, her yıl içerisinde belli zamanlar uygulamaya ayrılarak bu sorunlara çözüm getirilebilir.

“Hizmetiçi eğitim programlarına katıldınız mı?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10
Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Programlarına
Katılıp - Katılmadıkları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Bir kere katıldım	11	22
Bir kereden fazla katıldım	7	14
Hiç katılmadım	32	64
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 11 öğretmen “Bir kere katıldım” cevabını vererek grubun %22’sini oluşturmaktadır. Hiç katılmadım cevabını veren 32 öğretmen grubun %64’ünü oluşturmaktadır. “Bir kereden fazla katıldım” cevabını veren 7 öğretmen grubun %14’ünü oluşturmaktadır. Verilen bu cevaplara bakılarak ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin hizmetiçi eğitim programlarından yeterince yararlanmadıkları söylenebilir. Ayrıca, ilköğretim kurumlarındaki görevli resim öğretmenleri için yeterince HİE etkinliği düzenlenmediği de öne sürülebilir.

“Hizmetiçi eğitim programlarının yararına inanıyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11
Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Programlarının Yararına
İnanıp-İnanmadıkları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	38	76
Hayır	12	24
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 38 öğretmen hizmetiçi programların yararına inandıklarını belirterek grubun %76'sını, 12 öğretmen "hayır" cevabını vererek yararına inanmadıklarını belirterek grubun % 24'ünü oluşturmuşlardır. Hizmetiçi eğitim programlarının yararına inandığını belirten öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

"Hiç katılmadım" cevabını veren 32 öğretmene karşın, yararına inanan 38 öğretmenin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda, öğretmenlerin hizmetiçi eğitimi için; öğretmenlerin daha üst öğrenim almaları için yaz ve akşam okulları açılır, hizmet içinde yetiştirilmeleri amacıyla kurslar ve seminerler düzenlenir. Devam eden öğretmenlerden başarı sağlayanlara belge verilir, hükümleri vardır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun hizmetiçi eğitim programlarına katılmamasına karşın, aynı oranda çoğunluğun yararına inanması, öğretmenlerin kendini hizmetiçi eğitimde yetiştirmeye hevesli olduklarını göstermektedir. Hizmetiçi eğitim, öğretmenin kendi alanında yenileşmesine, alanında uzmanlaşmasını sağlamakta, eğitim bilimindeki yenilikleri tanınması ve tanıtması açısından yarar ve gereklilik göstermektedir.

"Sanat ve sanat eğitimiyle ilgili sempozyum panel, konferans gibi etkinliklere katılıyor musunuz?" sorusuna verilen cevaplar Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12

**Öğretmenlerin Sanat Ve Sanat Eğitimleriyle İlgili
Sempozyum, Panel, Konferans Gibi Etkinliklere
Katılıp-Katılmadıkları Hakkındaki Görüşleri**

SEÇENEK	f	%
Sürekli katılıyorum	2	4
Zaman zaman katılıyorum	20	40
Katılmıyorum	28	56
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi “sürekli katılıyorum” cevabını veren, 2 öğretmen grubun %4’ünü, “zaman zaman katılıyorum” cevabını veren 20 öğretmen grubun %40’ını, “katılmıyorum” cevabını veren 28 öğretmen grubun %56’sını oluşturmaktadır. Anadolu Üniversitesi’nde bu tür etkinlikler sık sık yapılmasına karşın öğretmenlerin söz konusu etkinliklere yeterince katılmadıkları söylenebilir. Bu durum, öğretmenlerin bu etkinliklere karşın ilgisizliklerinden çok, etkinlik duyurularının ilgili bireylere ulaştırılmamasından da kaynaklanabilir.

Sanat ve sanat eğitimleriyle ilgili sempozyum, panel, konferans gibi etkinliklere katılmıyorum cevabını veren öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir. Sempozyum, panel, konferans, sanatçılarla diyaloglar, sergiler gibi etkinlikler plastik sanatlar eğitiminin gelişmesinde son derece önemlidir. Bu etkinlikler eğitim programının bir parçası olmuştur. Buna karşın öğretmenler arasındaki bu tür etkinliklere katılımların düşük düzeyde olması plastik sanatlar eğitimi ile ilgili gelişmiş bölge ve kurumlarla iletişimin yeterince kurulamadığını göstermektedir.

“Plastik Sanatlarla ilgili açılan sergilere gidiyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13

**Öğretmenlerin Plastik Sanatlar Alanında Açılan
Sergilere Gidip-Gitmedikleri Hakkındaki Görüşleri**

SEÇENEK	f	%
Sürekli gidiyorum	16	32
Zaman zaman gidiyorum	32	64
Hiç gitmiyorum	-	-
Başka,	2	4
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 16 öğretmen “sürekli gidiyorum” cevabını vererek grubun %32’sini oluşturmaktadır. “Zaman zaman gidiyorum” cevabını veren 32 öğretmen grubun %64’ünü oluşturmuşlar, “hiç gitmiyorum” seçeneği ise işaretlenmemiştir. “Başka” seçeneğini işaretleyen 2 öğretmende “önemli bulduğum sergilere gidiyorum” cevabını yazarak grubun %4’ünü oluşturmuştur. Plastik sanatlar alanında açılan sergilere “zaman zaman gidiyorum” cevabını veren öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin plastik sanatlar alanında açılan sergilere katılımları zorunlu bir durum değildir. Fakat alanları ve gelişimleri hakkında bilgi ve görüşlerini arttıracak bu tür etkinlikler doğrudan doğruya öğrenciye yansıtacaktır. İçerisinde değişik renkte düşünceleri barındırarak toplumun beğenisine sunan sanatçılar sanatın gelişimine katkıda bulunurken, aynı zamanda estetik duygu ve kültürlerinin gelişiminde yardımcı olurlar. Bu tür etkinliklere katılımda, öğrenciler üzerinde özendirici rolü birinci derecede öğretmen oynar. Bu nedenle öğretmenler, katılımcı ve katılıma teşvik edici tutumlar geliştirmelidirler. Öğrencilerin öğrenirken etkinliklere katılmaları ve uygulamaları öğrenmelerini de arttıracaktır.

“Sanat etkinlikleri ve bu alandaki gelişmeleri takip ediyorsanız bunları öğrencilerinize ne derece aktarabiliyorsunuz?” sorusuna verilen cevap Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14

Öğretmenlerin Sanat Alanındaki Gelişmeleri

Öğrencilerine Ne Derece Aktarabildikleri Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Sıklıkla aktarabiliyorum	12	24
Bazen aktarabiliyorum	34	68
Hiç aktaramıyorum	3	6
Başka, birlikte sergilere gidiyoruz, resimler hakkında bilgi veriyorum	1	2
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi “sıklıkla aktarabiliyorum” cevabını veren 12 öğretmen grubun % 24’ünü, “bazen aktarabiliyorum” cevabını veren 34 öğretmen grubun %68’ini, “hiç aktarmıyorum” cevabını veren 3 öğretmen grubun %6’sını, “Başka” seçeneğinde “Birlikte sergilere gidiyoruz, resimler hakkında bilgi veriyorum”

Tablo 14’de görüldüğü gibi sanat alanındaki gelişmeleri bazen aktarabiliyorum cevabını veren öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir. Öğretmenlerin sanat alanındaki gelişmeleri takip edip öğrencilerine aktarmaları sanata olan ilgiyi artırır. Plastik sanat eğitimi çeşitli yollarla yapılabilir; oyunlar, müze, galeri, sanatçı ziyaretleri öğrenmeyi kolaylaştıran etkinliklerdir. Öğretmenin eğitimi sınıf ortamıyla sınırlamayıp galeri ya da müzelerde sergilenen sanat eserlerini gezilerle öğrencilerine tanıtmaları, sanat eserleri hakkında konuşması, öğrencilerin sanatı anlamalarını sağlayacaktır çünkü en kalıcı öğrenme görsel yolla yapılan öğrenmedir.

Öğretmenlerin bu konudaki duyarlılıkları, gelişimleri izleyen ve aktaran tutumları öğrencileri de etkileyecek ve gelecek yaşamlarında bu tür faaliyetlere duyarlı ve katılma alışkanlığını geliştirmiş, sanatı seven ve sanat değerlerine önem veren bireyler olacaklardır.

“Sanat eğitimcisinin herhangi bir plastik sanat alanında uygulamalı çalışma yapmasının plastik sanat eğitimine yararına inanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 15’te gösterilmiştir.

Tablo 15

Öğretmenlerin Sanat Eğitimcisinin Herhangi Bir Plastik Sanat Alanında Uygulamalı Çalışma Yapmasının Sanat Eğitime Yararına İnanıp - İnanmadıkları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	39	78
Hayır	11	22
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi “evet” cevabını veren 39 öğretmen grubun %78’ini, “hayır” cevabını veren 11 öğretmen grubun %22’sini oluşturmaktadır.

Bütün sanat eğitimcilerinin sanatçı olması beklenemez. Ama her insan öncelikle sevme ve benimseme, çok çalışma ile plastik sanatlar alanında veya bir dalında belli bir yere gelebilir. Nasıl bir fen öğretmeni alanıyla ilgili sürekli çalışmak ve kendini geliştirmek zorundaysa bir resim öğretmeni de kendi alanında kuramsal ve uygulamalı çalışma yapmak zorundadır. Uygulama yapmayan öğretmen zamanla bildiklerini unutabilecek, meslekten soğuyabilecek, sadece kuramsal bilgiler öğretim için yeterli olmayacaktır. Öğretmenin özellikle öğrencilerin yanında uygulamalı çalışma yapması, öğrencileri teşvik etmesi özendirilmesi açısından önemlidir.

“Plastik sanat alanında kendiniz uygulamalı çalışma yapıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16

Öğretmenlerin Plastik Sanat Alanında Uygulamalı Çalışma Yapıp - Yapmadıkları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	24	48
Hayır	26	52
TOPLAM	50	100

Tablo 16’ya göre 24 öğretmen “evet” cevabını vererek grubun %48’ini, “hayır” cevabını veren 26 öğretmen de grubun %52’sini oluşturmuştur. Uygulamalı çalışma yapmayan öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Öğretmenlere yöneltilen “Uygulamalı çalışma neden yapamıyorsunuz?” sorusunun cevapları Tablo 17’de, yer almaktadır.

Tablo 17
Öğretmenlerin Uygulamalı
Çalışma Yapmama Nedenleri

SEÇENEK	f	%
Zamanım yok	4	15.38
Çalışma yapacak ortamım yok	7	26.92
Gerekli ve yeterli malzemeyi alamıyorum	3	11.53
Başka, Hepsi	12	46.15
TOPLAM	26	100

Tablo 17'ye göre, “uygulamalı çalışma yapıyorum” cevabını veren 24 öğretmenden, 4 öğretmen “zamanım yok” cevabını vererek grubun %15.38’ini, 7’si “çalışma yapacak ortamım yok” cevabını işaretleyerek grubun % 26.92’sini, 3 öğretmen “gerekli ve yeterli malzemeyi alamıyorum” cevabını işaretleyerek grubun % 11.53’ünü oluşturmuştur. Başka seçeneğini işaretleyen 12 öğretmen ise “hepsi” cevabını yazarak grubun % 46.15’ini oluşturmaktadır. Uygulamalı çalışma yapmayan 12 öğretmenin “Başka” seçeneğinde “Hepsi “ cevabını vererek grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Sanat eğitmeninin kendini yenileyememesi; kendi uygulama çalışmalarına fırsat ve zaman ayıramaması, hem bireysel ilgi hemde sosyal çevre ilgisi ve desteğini bulamamasından ve bunların yanısıra ekonomik güçsüzlüklerden kaynaklanmaktadır. Zaman ortam ve malzemeyi sağlayamama sıkıntısı öğretmeni uygulama çalışmalarından uzaklaştıracak, uygulaması sadece resim derslerinde kullanacağı örnek çalışmalarla sınırlı kalacaktır. Atölye ortamını okulda da bulamayan öğretmen teorik ders öğretimini sürdürerek uygulama çalışmalarından uzaklaşacaktır.

Tablo 18
Uygulamalı Çalışma Yapan Öğretmenlerin Mesleğe
Başladıklarından Bu Yana Çalışmalarını Sergileyip -
Sergilemedikleri Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Kişisel sergi (sergiler) açtım	-	-
Karma sergiye (sergilere) katıldım	10	41.66
Sergi hazırlıklarım var	11	45.84
Sergi faaliyetim olmadı	3	12.5
TOPLAM	24	100

Tablo 18'e göre "kişisel sergiler açtım" seçeneği işaretlenmemiş, 10 öğretmen karma sergilere katıldım" cevabını vererek grubun %38.46'sını, "sergi hazırlıklarım var" cevabını veren 11 öğretmen grubun %45.84'ünü, "sergi faaliyetim olmadı" cevabını veren 3 öğretmen ise %11.53'ünü oluşturmaktadır.

Uygulamalı çalışma yapan öğretmenler arasında karma sergilere katılan ve sergi hazırlığı içinde bulunan öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir. Öğretmenlerin birçok yetersizliğe rağmen özverili çalışmaları sonucu çalışmalarını sergilemeleri ya da sergi hazırlıklarında olmaları hem öğretmen hem eğitim açısından önemli etkinliklerdir. Bu tür etkinlikler öğretmen açısından sanat alanında aktifliği, yeniliklere açıklığı, ürünlerini topluma tanıtabilmesi, öğrenci içinde, sanat eserlerinin değer ve önemini kavrayabilme açısından önemlidir. Sanat galerileri ya da müzelerin bu konudaki destekleyici tutumları, iletişim ve iş birliği içinde çalışmalarını plastik sanat eğitiminin gelişimi için yararlı olacaktır.

"Öğrencilerinizin resim çalışmalarını değerlendirirken hangi yöntemi uyguluyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplar Tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19
Öğretmenlerin Öğrencilerin Çalışmalarını
Değerlendirirken Kullandıkları Yöntem
Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Birkaç farklı çalışma üzerinde tüm öğrencilerin görüşlerini belirtmelerini sağlıyorum	32	64
Başarılı işleri sınıfta sergileyerek başarısızlıkları görmezden geliyorum	2	4
Sınıfta eleştiri yapmayı uygun bulmuyorum.	2	4
Başka (40 dakika tüm görüşleri almak için yeterli değil)	3	6
Başka, (Başarılı çalışmaların konu bitiminde sergilenmesini sağlıyorum.İyi olmayanlarıda yapıcı yönde eleştiriyorum)	7	14
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 32 öğretmen “birkaç çalışma üzerinde tüm öğrencilerin görüşlerini belirtmelerini sağlıyorum” cevabını verirken grubun %64’ünü, 2 öğretmen “başarılı işleri sınıfta sergileyerek başarısızlıkları görmezden geliyorum” cevabını verirken % 4’ünü, 2 öğretmen “sınıfta eleştiri yapmayı uygun bulmuyorum” cevabını verirken grubun % 4’ünü oluşturmaktadır. Başka seçeneğinde “40 dakika tüm görüşleri almak için yeterli değil” cevabını yazan 3 öğretmen grubun %6’sını, “başarılı çalışmaların konu bitiminde sergilenmesini sağlıyorum, iyi olmayanlarıda yapıcı yönde eleştiriyorum” cevabını yazan 7 öğretmende grubun %14’ünü oluşturmaktadır.

Plastik sanat eğitiminde yapılan çalışmaların eleştirisinin önemli bir yeri vardır. Eleştiri konusunda kesin bir yöntem olmamakla birlikte belli ilkeleri vardır. Herşeyden önce eleştiri yapacak kişinin plastik sanatlar alanıyla ilgili, özellikle bir sanat eserini analiz etmede bilgi sahibi olması gerekir. Eleştiri yapanın öznel yaklaşımından çok nesnel ölçütlere göre yaklaşımda bulunması doğru olur. 12-15 yaş çocuğun gerçekçilik çabası içerisinde olması, çocuğun bu dersten bir anda soğuması ya da derse karşı ilgisinin artması da görülebilir. Öğretmenin 12-15 yaş dönemi çocuğun grafiksel gelişimini çok iyi bilmesi gerekir. Öğrencinin çalışmalarını da bu basamağın özelliklerine göre eleştirmeli ve değerlendirmelidir.

“Sanat eğitiminde değerlendirme yaparken 5’lik not sisteminin kullanılması konusunda düşünceniz nedir?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 20’de görülmektedir.

Tablo 20
Öğretmenlerin Sanat Eğitiminde Değerlendirme
Yaparken 5’lik Not Sisteminin Kullanılması
Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Dönem sonlarında her öğrencinin tüm işlerine bakılarak notla değerlendirme yapılmalı	14	28
Sınav için ayrı çalışma yaptırılarak bu çalışmalara not verilmeli	22	44
Notla değerlendirme yapılmayıp, bu dersten sınıfta kalma kaldırılmalı	6	12
Seçmeli yapılmalı	4	8
Başka (her öğrenci kapasitesine göre değerlendirilmelidir)	4	8
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 14 öğretmen “dönem sonlarında her öğrencinin tüm işlerine bakılarak notla değerlendirme yapılmalı” cevabını vererek grubun %28’ini, 22 öğretmen “sınav için ayrı çalışma yaptırılarak bu çalışmalara not verilmeli” cevabını vererek grubun %44’ünü, 6 öğretmen “notla değerlendirme yapılmayıp bu dersten sınıfta kalma kaldırılmalı cevabını vererek grubun %12’sini, 4 öğretmen “Seçmeli yapılmalı” cevabını vererek grubun %8’ini, 4 öğretmen Başka seçeneğin de “her öğrenci kendi kapasitesine göre değerlendirilmeli” cevabını yazarak grubun %8’ini oluşturmuştur.

Plastik sanat eğitiminde notla değerlendirme konusu üzerinde farklı görüşler mevcuttur. Ancak bu farklı görüşlerde belli temel ilkelerde birleşir. Bu ilkelerin başında öğrencilerin kendi girişimleri doğrultusunda değerlendirilmeleri görüşü gelir. Sınıfta çok başarılı olan bir öğrenci ile başarısı sınırlı olan öğrenci arasında fark o kadar önemli değildir. Şöyle ki, başarısız olan öğrenci zaman içerisinde gelişme gösteriyorsa, başarılı olup da gelişme göstermeyen öğrenciye göre notla değerlendirmede daha cömert davranılabilir. Notla yapılan değerlendirmede öğrencinin sadece yaptıkları çalışmaları değil, duyuşsal ve bilişsel alanlar da dikkate alınmalıdır. Başka bir deyişle, öğrencilerin derse olan ilgileri araştırma tutkusu, eleştiri ve ifade yeteneği gibi durumlarda değerlendirilmede gözönüne alınmalıdır. Öğretmen bir ürünün notla değerlendirilmesinde kullanılacak olan nesnel ölçütleri iyi bilmelidir. Bu nesnel ölçütler ürünün niteliğine göre kompozisyon, renk, ritm, perspektif, oran gibi öğelerdir.

Öğrencinin “bir çalışması” değerlendirmede sağlıklı bir ölçüt olamaz. Yapılan bir çalışma öğrencinin gelişimini gösteremez. Özellikle sınav için bir çalışma yaptırılması bu yönden yanlıştır. Çünkü bir ürün yaratma gayreti içinde bulunan kişinin o günkü durumu çok önemlidir. Zihnini meşgul eden bir problem ya da sağlık sorunları olabilir, çoğunluk “sınav için ayrı çalışma yaptırılarak bu çalışmalara not verilmeli” seçeneğini işaretleyerek grubun en yüksek yüzdesini oluşturmuşlardır. Yönetmelik gereği sınav günü yapılan çalışmaya not verilmesi, zorunluysa da, bu durumda öğrencilerin geçmiş çalışmaları da göz önünde bulundurulmalıdır.

Notla değerlendirmede en sağlıklı olanı dönem sonlarında ya da belli zaman aralıkları içinde her öğrencinin tüm işlerine bakılarak yapılan değerlendirmedir. Tablo 20’de görüldüğü gibi 16 ğretmen böyle düşündüğünü belirtmek grubun % 32’sini oluşturmuşlardır.

Verdiğiniz notların öğrenciler üzerindeki etkisi nasıldır?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21
Öğretmenlerin Verdikleri Notların ğrenciler
zerindeki Etkisi Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Diğer derslerden aldıkları notlardan farklı görmüyorlar	7	14
Resim dersinden hakettikleri notun üzerinde beklentileri var	22	44
Bu dersten düşük not almayı kabullenemiyorlar	21	42
nemsemiyorlar	—	—
Başka	—	—
TOPLAM	50	100

Tablo’da görüldüğü gibi 7 ğretmen “diğer derslerden aldıkları notlardan farklı görmüyorlar” cevabını vererek grubun %14’n, “resim dersinden hakettikleri not üzerinde beklentileri var” cevabını veren 22 ğretmen grubun %44’n, “bu dersten düşük not almayı kabullenemiyorlar” cevabını veren 21 ğretmen grubun %42’sini oluşturmaktadır. “nemsemiyorlar” cevabı ve “Başka” seçeneği ise hiç işaretlenmemiştir.

İlköğretimin özellikle 12-15 yaş dönemi kendini bulma ve ispatlama çabası içinde geçen tehlikeli bir dönemdir. Kişiliğini bulma hevesi yaratıcılığını iyi yönde etkileyebilir, fakat yanlış tutumlar çocuğun tamamıyla içine kapanmasına ve güvensizleşmesine sebep olabilir. Özellikle arkadaş grubu içinde alaya alınma korkusu çocuğu dersten uzaklaştırabilir ya da başkalarına resim yaptırma gibi boş çözümler aramaya itebilir. Bu dönemde öğretmene düşen görevler çok fazladır, öncelikle kişisel farklılıkları dikkate alarak öğretim yapabilmeli ve öğrencinin kişisel yada grup halindeki davranışlarını gözlemleyerek buna göre tutumlar geliştirmelidir. 12-15 yaş dönemi çocuğun grafiksel gelişimi içinde değerlendirilmesi gereklidir.

Kamu oyunda yaygın bir görüş olan; “Sanatın doğuştan gelen bir yetenek işi olduğu ve sanat eğitiminin bu yetenekli öğrencilere verilmesi görüşüne katılıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22

**Öğretmenlerin Kamuoyunda Yaygın Bir Görüş Olan
“Sanat Doğuştan Gelen Bir Yetenek İşİ Olduğu ve Sanat Eğitiminin
Bu Yetenekli Öğrencilere Verilmesi” Görüşüne Katılıp-Katılmadıkları
Hakkındaki Görüşleri**

SEÇENEK	f	%
Evet	8	16
Hayır	42	84
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 8 öğretmen “evet” cevabını vererek grubun %16’sını, “hayır” cevabını veren 42 öğretmen ise grubun %84’ünü oluşturmuştur.

Kamuoyunda sanatın doğuştan gelen bir yetenek işi olduğu ve sanat eğitiminin bu yetenekli öğrencilere verilmesi görüşü oldukça yaygındır.

Her insan doğuştan gelen bir çok kalıtsal yetenekleri taşır. Bu yetenekler her insanda farklıdır. Kimi plastik sanatların bir ya da bir çok alanında, kimi müzik, kimi yazın sanatları vb. alanlarda yeteneklerini doğuştan getirir. Her insanda bu yeteneklerden biri ya da birkaçı mutlaka vardır. Ancak çoğu insan bu yeteneklerin farkına bile varmadan yaşamını sürdürür. Bunun yanısıra çok yeteneksiz olduğunu iddia eden bir insan bile plastik sanatlar alanının herhangi bir dalında sevmek, benimsemek ve çok çalışmak koşulu ile bir yere gelebilir. Nitelikli ürünler ortaya çıkarabilir. Ancak sanatçı olmaz. Sanatçı olmak özel bir durumdur; doğuştan gelen yaratıcı yeteneklerin olması gerekir. Sanat eğitimi, sanatçı yetiştirmek amacıyla değildir, her insanda var olduğu kabul edilen yetenekleri ortaya çıkarmak ve geliştirmek amacıyla olan yaratıcı eğitim sürecidir. Bu nedenle sanat eğitimi herkese verilmelidir. Sanat eğitiminin “kişisel ve insani değerler” ilkesi bu temele dayanır.

Ankette I. Bölüm ve II. Bölümdeki 1-18'e kadar olan sorular ilköğretimde resim dersi öğretmenlerinin, plastik sanat eğitimi ve sanat eğitimi düzeyleri hakkındaki görüşleri almaya yöneliktir.

Tablolar incelendiğinde özellikle öğretmenlerin eğitimlerinin yeterliliği (Soru 5, Tablo 9), hizmet içi eğitim kurslarına katılmaları (Soru 7, Tablo 11), sanat ve sanat eğitimiyle ilgili etkinliklere katılmaları (Soru 8, Tablo 12), uygulamalı çalışma yapmaları, (Soru 12, Tablo 16 - Soru 3, Tablo 17 - Soru 14, Tablo 18) notla değerlendirme (Soru 16, Tablo 20) hakkındaki görüşleri sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, resim dersi öğretmenlerinin sanat eğitimi (branş bilgisi) düzeyinden kaynaklanan problemleri olduğu öne sürülebilir.

3.2. Resim Öğretmenlerinin Plastik Sanat Eğitimi Alanındaki Yayınların Yetersiz Olmasından Kaynaklanan Sorunları.

Ankette yer alan II. Bölüm 19, 20 ve 21. bu soruya yanıt aramak için hazırlanmıştır.

“Resim dersi öğretimi için sürekli yardımcı olacak kaynak yayınlar var mı?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 23’de gösterilmiştir.

Tablo 23
Öğretmenlerin Resim Dersi Öğretimi İçin Sürekli
Yardımcı Olacak Kaynak Yayınlar
Olup-Olmadığı Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Çok fazla	3	6
Fazla	7	14
Az	13	26
Çok az	27	54
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 3 öğretmen “çok fazla”, cevabını vererek grubun %6’sını, 7 öğretmen “fazla” cevabı ile grubun %14’ünü, 13 öğretmen “az” cevabı ile grubun %26’sını, “çok az” diyen 27 öğretmen ise grubun % 54’ünü oluşturmaktadır.

Türkiye’de sanat eğitimi alanında uzmanlaşmış, bu alanda araştırma yapan ve ürün veren bilim adamı sayısı oldukça azdır. Bu nedenle bu alanda yayımlanmış kitap sayısı da çok azdır. Ankete katılan öğretmenlerin % 54’ü resim dersi için sürekli yardımcı olacak yayınların çok az olduğu cevabını vermiş ve bu durumun bilincinde olduklarını göstermişlerdir. Plastik sanat eğitimi alanında çok az sayıda yayının olmasının yanısıra, bir kısmı da nitelikli ve yeterli bilgi verememektedir. Ancak bir kaç kitap, sanat eğitimcilerine yararlı olabilecek düzeydedir.

“Plastik sanatlar ve plastik sanat eğitimiyle ilgili yayınlar, ne derece okuyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 24
Öğretmenlerin Plastik Sanatlar Ve Plastik
Sanat Eğitimiyle İlgili Yayınları Ne Derece
Okudukları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Çok fazla	5	10
Fazla	14	28
Az	12	24
Çok az	19	38
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 5 öğretmen “çok fazla” cevabını vererek grubun %10’unu, 14 öğretmen “fazla” cevabı ile grubun % 28’ini, 12 öğretmen “az” cevabı ile grubun % 24’ünü, 19 öğretmen çok az cevabı ile grubun %38’ini oluşturmaktadır.

Plastik sanat eğitimine dolaylı olarak yardımcı olabilecek, plastik sanatlarla ilgili, felsefe, psikoloji, sosyoloji kitapları ve bu alanlarla ilgili, dergi, gazete gibi süreli yayınların sayısı çok fazla değildir. Ankette Plastik sanatlar ile ilgili yayınları okumayan öğretmenler en kalabalık grubu oluşturmaktadır.

II.Bölümün 20. sorusuna bağlı olarak “Öğretmenlere plastik sanatlar ve plastik sanat eğitimi ile ilgili yayınları yeterince okumama nedenleri” sorulduğunda verdikleri cevaplar Tablo 25’te yer almaktadır.

Tablo 25
Öğretmenlerin Plastik Sanatlar Ve Plastik Sanat Eğitimi
İle İlgili Yayınları Okuyamama Nedenleri

SEÇENEK	f	%
Yeterince zamanım yok	7	14
Çok pahalı geliyor	21	42
Ulaşamıyorum	9	18
Başka (hepsi)	13	26
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi, 7 öğretmen “yeterince zamanım yok” cevabı ile grubun %14’ünü, 21 öğretmen çok pahalı geliyor cevabı ile grubun %42’sini, “ulaşamıyorum” cevabını veren 9 öğretmen grubun %18’ini “başka” seçeneğinde “hepsi” cevabını yazan 13 öğretmen de grubun %26’sını oluşturmuştur.

Bugün genelde her alanda satılan kitap, dergi, gazete gibi yayınların fiyatları oldukça yüksektir. Öğretmenlerin maaşları, hayat standartlarının oldukça altındadır. Geçimini sağlamaya çalışan öğretmenlerin bu yayınları almasını beklemek haksızlık olur. “Çok pahalı geliyor” cevabını vererek %42 ile en kalabalık grubu oluşturmuşlardır. Bunun yanında “hepsi” cevabını veren %26’lık grup ise azımsanmayacak ölçüdedir.

Tablo 23, 24 ve 25 sonuçlarına göre, ilköğretimde görev yapan resim dersi öğretmenlerinin, “plastik sanat eğitimi alanındaki yayınların yetersiz olmasından” kaynaklanan problemleri olduğu öne sürülebilir.

3.3. Resim Dersi Öğretmenlerinin Okul Yöneticileri ve Diğer Öğretmenlerin Tutum ve Anlayışından Kaynaklanan Sorunları.

Ankette yer alan II. Bölümün 22., 23. ve 24. maddeler bu soruya yanıt aramak için hazırlanmıştır.

“Sizin gözlemlerinize göre okul yöneticilerinin plastik sanat eğitimine bakışları nasıldır?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26
Öğretmenlerin Okul Yöneticilerinin Plastik Sanat Eğitime Bakışları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Plastik sanat eğitiminin önemine ve gerekliliğine inanmıyorlar	32	64
Plastik sanat eğitiminin önem ve gerekliliğinin bilincindeler	14	28
Başka, (Plastik sanat eğitiminin önem ve gerekliliğinin bilincindeler ama uygulamada bir şey yapılmıyor)	4	8
TOPLAM	50	100

Tabloda da görüldüğü gibi 32 öğretmen “plastik sanat eğitiminin önemine ve gerekliliğine inanmıyorlar” cevabını vererek grubun %64’ünü, 14 öğretmen “plastik sanat eğitiminin önem ve gerekliliğinin bilincindeler” cevabını vererek grubun %28’ini, “Başka” seçeneğini işaretleyen 4 öğretmen “plastik sanat eğitiminin önem ve bilincindeler ama uygulamada bir şey yapılmıyor” cevabını vererek grubun %8’ini oluşturmuşlardır.

Tablo 26’da görüldüğü gibi Plastik sanatlar eğitiminin gerekliliğine inanmıyorlar cevabını veren öğretmenlerin gurubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir. Okul yöneticilerinin eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesi ve bir bütün olarak yürütülmesi için tüm öğretmenlerle sürekli bir iletişim içinde çalışması gerekmektedir. Okul yöneticilerinin sanat eğitiminin, bireyin estetik duygu ve kültürünü geliştireceği inancıyla önem ve gerekliliğinin bilincinde hareket ederek nesnel tutumlarla okul amaçlarının gerçekleştirilmesi için çalışmalıdır.

Buna bağlı olarak, “Plastik sanat eğitimiyle ilgili karşılaştığınız sorunlara okul yöneticileri ne ölçüde yardımcı oluyorlar?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 27’de gösterilmiştir.

Tablo 27
Öğretmenlerin Sanat Eğitimiyle İlgili Karşılaştıkları
Sorunlara Okul Yöneticilerinin Ne Ölçüde Yardımcı
Oldukları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Sorunlara karşı ilgisizler	20	40
İmkanlar içinde sorunlara çözüm bulmaya çalışıyorlar	26	52
Sorunlarımıza çözüm bulmak için gerektiğince çaba harcıyorlar	4	8
Başka	—	—
TOPLAM	50	100

Tabloda da görüldüğü gibi 20 öğretmen “sorunlara karşı ilgisizler” cevabı ile grubun %40’ını, 26 öğretmen “imkanlar içinde sorunlara çözüm bulmaya çalışıyorlar” cevabı ile grubun %52’sini, sorunlarımıza çözüm bulmak için gerektiğince çaba harcıyorlar” cevabını 4 öğretmen grubun %8’ini oluşturmuşlardır. “Başka” seçeneği ise hiç işaretlenmemiştir.

Okul müdürü; okulun, idarecilerin içinde 1. yetkili kişisidir. Okulun denetimi ve yürütülmesi ile görevlidir. Ülkemizde okul müdürü olmak için kesin ölçütler yoktur. Özellikle küçük yerleşim bölgelerinde henüz stajyer öğretmenlerin bile müdür olduğu görülmektedir. Okul müdürü görev ve sorumluluklarını iyi şekilde yerine getirebilmesi için, mesleki tecrübeye sahip, yöneticilik niteliklerine uygun bir kişilik yapısında olmalıdır. Bunun yanısıra öğretmenleri denetlemede, eğitim-öğretimle ilgili sağlıklı kararlara varabilmede bütün derslerin programlarını, derslerin amaçlarını, özel yöntemlerini iyi bilmeli; sorunları saptama, denetleme ve değerlendirme çalışmalarını yapmalıdır. Ancak bu bilgi düzeyine sahip okul müdürlerinin pek fazla olduğu söylenemez.

Genellikle okul müdürleri ve okulun diğer yönetici kadrosu özellikle resim derslerinin önem ve gerekliliğinin bilincinde olmadıkları söylenebilir. Önem ve gerekliliğinin bilincinde olan ise, mali kaynak ve fiziki koşullardan dolayı çok fazla şey yapamamaktadırlar.

“Okulunuzdaki diğer öğretmenlerin resim dersine karşı tutumları nasıldır?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28
Öğretmenlerin Diğer Ders Öğretmenlerinin Resim Dersine Karşı Tutumları Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Çoğunluğu bu dersi önemsemiyor ve küçümsüyor	22	44
Çoğunluğu bu dersin önem ve gerekliliğine inanıyor	20	40
Diğer öğretmenlerin bu derse karşı tutumlarını kestiremiyorum	8	16
Başka	—	—
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi, 22 öğretmen “çoğunluğu bu dersi önemsemiyor ve küçümsüyor” cevabını vererek grubun %44’ünü, 20 öğretmen “çoğunluğu bu dersin önem ve gerekliliğine inanıyor” cevabını vererek grubun %40’ını, “diğer öğretmenlerin bu derse karşı tutumlarını kestiremiyorum” cevabını veren 8 öğretmen grubun %16’sını oluşturmuştur. %40’ının “çoğunluğu bu dersin önem ve gerekliliğine inanıyor” cevabını vermesine karşılık anlamlı bir yüzde olan grubun %44’ünün “çoğunluğu bu dersi önemsemiyor ve küçümsüyor” cevabını vermesi, sanat eğitimi derslerinin boş vakitleri değerlendirmeye yönelik dersler olmaktan çıkmadığı, bu düşüncede olanların oldukça fazla olduğunu göstermektedir. Bu ülkemizde sanat eğitimine gereken önemin verilmemesi sonucu, günümüzde örgün eğitim görmüş hatta yüksek öğrenimi bitirmiş kişiler arasında bile böyle görülmektedir.

Tablo 26, 27 ve 28’den elde edilen sonuçlara göre “okul yöneticilerinden ve diğer öğretmenlerin tutum ve anlayışından kaynaklanan problemleri olduğu öne sürülebilir.

3.4. Resim Öğretmenlerinin Öğrenci Velilerinin Görüş ve İlgilerinden Kaynaklanan Sorunları.

Ankette II. Bölümün 25., 26., 27. ve 28. maddeleri bu soruya yanıt aramak için hazırlanmıştır.

“Veli görüşmelerinin yararına inanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 29’da gösterilmiştir.

Tablo 29

**Öğretmenlerin Veli Görüşmelerinin Yararına
İnanıp - İnanmadıkları Hakkındaki Görüşleri**

SEÇENEK	f	%
Evet	42	84
Hayır	8	16
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 42 öğretmen “evet” cevabını vererek grubun %84’ünü, 8 öğretmen “hayır” cevabını vererek grubun %16’sını oluşturmuşlardır.

Bu soruya bağlı olarak, “veli toplantılarına katılıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 30’da gösterilmiştir.

Tablo 30

**Öğretmenlerin Veli Toplantılarına
Katılıp - Katılmadıkları Hakkındaki Görüşleri**

SEÇENEK	f	%
Evet	48	96
Hayır	2	4
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 48 öğretmen “evet” cevabını vererek grubun %96’sını, 2 öğretmen “hayır” cevabı vererek grubun %4’ünü oluşturmuştur.

İyi bir sanat eğitimcisi, bir psikolog ve rehber gibi her öğrencisiyle yakından ilgilenerek, yaşantısı ve problemleri hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Bu nedenle sanat eğitiminde veli görüşmeleri çok önemlidir. Özellikle problemlili öğrenciler, problemlerin ortaya çıkarılması ve çözümlenmesinde veli-öğretmen diyalogu gereklidir. Ankete

katılan öğretmenlerin hemen hepsi toplantılara katıldıklarını ve yararına inandıklarını belirtmişlerdir.

“Veli toplantılarında velilerin diğer öğretmenler ile resim dersi öğretmenlerine karşı olan yaklaşımları arasında bir fark var mı?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 31’de gösterilmiştir.

Tablo 31
Öğretmenlerin Veli Toplantılarında Velilerin Diğer
Öğretmenler İle Resim Dersi Öğretmenlerine
Karşı Olan Yaklaşımları Arasında Fark Olup-Olmadığı
Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Diğer öğretmenler ile daha çok görüşüyorlar ve diğer derslere karşı daha ilgililer	25	50
Diğer öğretmenler ile, resim öğretmenlerine olan yaklaşımlarında bir fark gözlemedim	5	10
Resim öğretmenleriyle daha çok görüşüyorlar ve resim dersine karşı daha ilgililer	1	2
Resim dersine önem vermiyorlar	12	24
Başka (öğrencilerin notunu öğrenmek dışında başka ilgileri yok)	7	14
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi, 25 öğretmen “diğer öğretmenler ile daha çok görüşüyorlar ve diğer derslere karşı daha ilgililer” cevabını vererek grubun %50’sini, 5 öğretmen “diğer öğretmenler ile resim öğretmenlerine karşı olan yaklaşımlarında bir fark gözlemedim” cevabını vererek grubun %10’unu, 1 öğretmen “resim öğretmenleriyle daha çok görüşüyorlar ve resim dersine karşı daha ilgililer” cevabını vererek

grubun %2'sini, 12 öğretmen ise “resim dersine önem vermiyorlar” cevabı ile grubun %24'ünü, “Başka” seçeneğinde “Öğrencilerin notunu öğrenmek dışında başka ilgileri yok cevabını veren 7 öğretmen grubun %14'ünü oluşturmuştur. “Diğer öğretmenler ile daha çok görüşüyorlar ve diğer derslere karşı daha ilgililer” cevabını veren öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

“Velilerin plastik sanat eğitimine olumlu ya da olumsuz yaklaşımlarının etkisini öğrencileriniz üzerinde görüyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 32’de gösterilmiştir.

Tablo 32
Öğretmenlerin, Velilerin Plastik Sanat Eğitime
Olumlu Ya Da Olumsuz Yaklaşımlarının Öğrenciler
Üzerindeki Etkisi Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	42	84
Hayır	7	14
Başka (Velilerden “öğrencinin bu derse fazla zaman ayırıyor” şeklinde şikayet geliyor)	1	2
TOPLAM	50	100

Tablo 32’de görüldüğü gibi 42 öğretmen “evet” cevabını vererek grubun %84’ünü, 7 öğretmen “hayır” cevabı vererek grubun %14’ünü, “başka” seçeneğine ise 1 öğretmen, “velilerden öğrencinin bu derse fazla zaman ayırıyor şeklinde şikayet geliyor” cevabını yazarak grubun %2’sini oluşturmaktadır.

Aileler için önemli olan her zaman için çocuğun iyi bir programa yerleştirilmesidir. Sınav yarışları içerisinde çocuk mutlaka başarıya ulaşmak için bilgi depolamak, ezberlemek, kurslara gitmek zorunda kalır ve çocukluğunu yaşamaktan

uzak, stresli, gerilimli bir durumu sürdürmek zorunda kalır. Anne ve baba da çocukları ile aynı problemleri paylaşmaktadır. Sanat eğitimi alanında iyi bir eğitim görmemiş bu alanda aydınlanmamış velilerin sanat eğitiminin önem ve gerekliliğine inanmalarını beklemek yanlış olur. Çocukların bir üst okula yerleştirilmesi kaygısı içinde olan veliler için sanat eğitimi dersleri o kadar önemli değildir. Nitekim öğretmenlerin %76'sı da diğer derslere daha çok önem verdiklerini belirtmişlerdir. Velilerin sanat eğitimine karşı olumlu ya da olumsuz yaklaşımlarının öğrenciler üzerinde etkisi vardır. Bununla birlikte evde az sayıda da olsa, sanat eğitiminin öneminin bilincinde olan anne ve babaların olumlu etkileri de gözlenmektedir.

3.5. Resim Öğretmenlerinin Atölye ve Malzeme Yetersizliğinden Kaynaklanan Sorunları.

Ankette yer alan III. Bölümdeki 1., 2. ve 3. maddeler bu soruyu yanıtlamak için hazırlanmıştır.

“Okulunuzda resim dersi için kullandığınız atölyeniz var mı?” sorusuna verilen cevapları Tablo 33’te gösterilmiştir.

Tablo 33

Öğretmenlerin, Resim Dersi İçin Kullandıkları Atölyelerinin Olup-Olmadığı Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	14	28
Hayır	36	72
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 14 öğretmen “evet” cevabı vererek grubun %28’sini, 36 öğretmen “hayır” cevabı vererek grubun %72’sini oluşturmaktadır. Resim dersi için

kullandıkları atölyelerinin olmadığı cevabını veren öğretmenlerin çoğunluğu oluşturduğu söylenebilir.

Plastik sanatlar eğitiminde, verilecek eğitimin amaca uygun olması için diğer derslerden farklı malzemelerden donanımlı atölyelere ihtiyaç olduğu bir gerçektir. Fakat mali yetersizlikler yüzünden sanat eğitiminin uygulama alanlarına yeterli önemin verilmediği görülmektedir. İlköğretim okullarının büyük çoğunluğunda atölye olmaması oldukça düşündürücüdür. Plastik sanat eğitimi dersleri uygulamaya dayalı derslerdir. Resim derslerinin amaca uygun olarak yapılabilmesi için, gerekli malzemelerle donatılmış, büyüklük, ışık ve hava açısından yeterli atölyeler gereklidir. Plastik sanat eğitimi dersleri uygulamaya dayalı derslerdir. Resim derslerinin amaca uygun olarak yapılabilmesi için, gerekli malzemelerle donatılmış, büyüklük, ışık ve hava açısından yeterli atölyeler gereklidir.

“Okulunuzda atölye varsa, plastik sanat eğitimi için uygun mu?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 34’te gösterilmiştir.

Tablo 34

Öğretmenlerin, Okuldaki Atölyenin Plastik Sanat Eğitimine Uygunluğu Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	-	-
Hayır	14	100
TOPLAM	14	100

Tabloda görüldüğü gibi “atölyeniz var mı?” sorusuna “evet” cevabını veren 14 öğretmen “plastik sanat eğitimi için uygun mu?” sorusuna “hayır” cevabı vererek grubun % 100’ünü, oluşturmuşlardır. Okuldaki atölyelerin Plastik sanat eğitimine uygun olmadığını belirten öğretmenler grubun tamamını oluşturmaktadır.

Eğitim binalarının durumuna bakıldığında, öğrenci sayısının fazlalığının sınıflara olan ihtiyacı arttırdığı ve bu sebeple sanat eğitimi uygulamaları için düzenlenecek alanlara yer ayıramadığı söylenebilir. Resim atölyesi bulunan okullarda ise bu iş için ayrılmış sınıflar öğretmen masası, oturlan sıralar, tahta gibi demirbaş malzemelerle diğer dersliklerden birkaç dolap dışında farklılık göstermemektedir. Atölyesi olmayan okulların çoğunlukta bulunması yetkililerin resim dersine önem vermediklerini göstermektedir. Programda her okulda gerekli malzemelerle donatılmış atölye kurulması düşüncesi açık bir ifadeyle yer alırken ve konular buna göre belirlenirken, okulların çoğunda atölye bulunmaması, olanların bir çoğunda malzeme eksikliğinin olmasını imkansızlık sonucu olarak görmek yanlış olur.

“Okulunuzda atölye varsa atölyenin demirbaş malzemeleri ne derece yeterli?” sorusuna verilen cevap Tablo 35’te gösterilmiştir.

Tablo 35
Öğretmenlerin, Atölyelerinde Bulunan Demirbaş
Malzemenin Ne Derece Yeterli Olduğu
Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Çok yeterli	-	-
Yeterli	2	14.29
Fazla yeterli değil	7	50
Yetersiz	5	35.71
Başka,	—	—
TOPLAM	14	100

Tabloda görüldüğü gibi, 2 öğretmen “yeterli” cevabını vererek grubun %14.29’unu, 7 öğretmen “fazla yeterli değil” cevabını vererek grubun %50’sini, “Yetersiz” cevabını veren 5 öğretmen grubun %35.71’ini oluşturmaktadır. “Başka” seçeneği hiç işaretlenmemiştir.

Tablo 35’de görüldüğü gibi, atölye demirbaş malzemelerinin fazla yeterli olmadığını belirten öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu ve sanat eğitimi için uygun alanların yeterli olmadığı söylenebilir. Sanat eğitimi için uygun bir çalışma ortamı birçok ihtiyacı beraberinde getirir. Atölye için ayrılan sınıfın sanat çalışmalarında kullanılacak aletlerin sığabileceği genişlikte alan olarak büyük, yüksek ve geniş pencereci aynı zamanda eğitim alacak öğrenci sayısına bağlı olarak atölyelerin fiziki sağlık şartlarına uygun olmasının yanısıra, resim dersi programında önerildiği gibi, şövale (resim sehpası), tabure, karatahta, öğrencilerin çalışmalarının ve malzemelerin muhafaza edildiği dolaplar, reprodüksiyonlar vb. demirbaş malzemelerin bulunması gerekmektedir. Bu demirbaş malzemelerin olmaması ya da eksik olması resim dersi çalışmalarını aksatacaktır.

Tablo 33, 34 ve 35’ten elde edilen sonuçlara göre “Atölye ve malzeme yetersizliğinden kaynaklanan problemler” olduğu söylenebilir.

3.6. Resim Öğretmenlerinin Müfredat Programından Kaynaklanan Sorunları.

Anketin IV.Bölümünde yer alan 1., 2., 3., 4., 5., 6. ve 7. maddeler bu soruları yanıtlamak için hazırlanmıştır.

“İlköğretim resim dersi müfredat programını incelediniz mi?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 36’da gösterilmiştir.

Tablo 36

Öğretmenlerin İlköğretim Resim Dersi Müfredatı Programını İnceleyip - İncelemedikleri Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	49	98
Hayır	1	2
TOPLAM	50	100

Tabloda da görüldüğü gibi 49 öğretmen “evet” cevabını vererek grubun %98’ini, 1 öğretmen “hayır” cevabı vererek grubun %2’sini oluşturmaktadır.

“Müfredat programını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 37’de gösterilmiştir. İlköğretim resim dersi müfredat programını inceleyen öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Tablo 37
Öğretmenlerin Müfredat Programını Nasıl
Değerlendirdikleri Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Program tümüyle yetersizdir	13	26
Amaçlar kısmı yetersizdir	20	40
Açıklamalar kısmı yetersizdir	11	22
Program tümüyle yetersizdir	5	10
Başka (Program çok ağır, her konuyu birden vermeye çalışıyor)	1	2
TOPLAM	50	100

Tablo 37 de 13 öğretmen “program tümüyle yetersizdir” cevabını vererek grubun %26’sını, 20 öğretmen “Amaçlar kısmı yetersizdir” cevabını vererek grubun %40’ını, 11 öğretmen açıklamalar kısmı yetersizdir” cevabını vererek grubun %22’sini, “Program tümüyle yetersizdir” cevabını veren 5 öğretmen grubun %10’unu, başka seçeneğine “program çok ağır, tüm konuları birden vermeye çalışıyor” yazan 1 öğretmen grubun %2’sini oluşturmaktadır. Tablo 37 de görüldüğü gibi “amaçlar kısmı yetersizdir” cevabını veren öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir.

Müfredat programları ulaşılacak hedefleri, bu hedeflere ulaşabilmek için seçilecek ve belli kurallara göre organize edilecek içeriği, uygulanan yöntem ve teknikleri destekleyici araç gereç ve kaynakları ile hedeflere ne kadar ulaştığını belirten değerlendirme ölçütlerini kapsar.

Bu programların temeli ise ilköğretim çağındaki çocukların ihtiyaçları ve karakteristikleri ile toplumun ihtiyaç ve özelliklerine dayanmalıdır çünkü bunların hiçbirisi bir diğerini dikkate almadan tek başına amaçların saptanmasında, içeriğin seçiminde ve işleyişinde sağlam bir temel teşkil edemeyecektir.

Resim-iş müfredat programları tekniği bakımından bir araç olması gereken içeriğin bir amaç olarak benimsenmesi, içeriğin değişen koşullara göre gelişmemesine ve resim eğitiminin esas amaçlarının açıklığa kavuşmamasına neden olmakta; bu da programın yetersiz görülmesine yol açmaktadır. Amaçlarla içerik arasında yeteri kadar bağ kurulamaması, amaçların programlarda süs olarak kalmasına neden olmaktadır.

Tablo 37 de görüldüğu gibi amaçlar kısmı yetersizdir cevabını veren öğretmenlerin grubun çoğunluğunu oluşturduğu söylenebilir. Müfredat programları ulaşılacak hedefleri, bu hedeflere ulaşabilmek için seçilecek ve belli kurallara göre organize edilecek içeriği, uygulanan yöntem ve teknikleri destekleyici araç-gereç ve kaynakları, hedeflere nekadar ulaştığını belirten değerlendirme ölçütlerini kapsar.

“Müfredat programında yapılacak bir değişiklik için en önemli gerekçe sizce ne olmalıdır?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 38’de gösterilmiştir.

Tablo 38

**Öğretmenlerin, Müfredat Programında Yapılacak Bir
Değişiklik İçin En Önemli Buldukları Gerekçe Hakkındaki Görüşleri**

SEÇENEK	f	%
Müfredat programının öğretmene rehberlik edecek düzeyde hazırlanmamış olması	11	22
Konuların yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olmaması	4	8
Ders saatinin yetersiz olması	5	10
Programdaki konuların atölye ve malzeme yetersizliği nedeniyle uygulanırlığının bulunmaması	12	24
Başka (Hepsi)	18	36
TOPLAM	50	100

Tablo 38’de 11 öğretmen “Müfredat programının öğretmene rehberlik edecek düzeyde hazırlanmamış olması” cevabını vererek grubun %22’sini, 4 öğretmen “konuların yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olmaması” cevabını vererek grubun %8’ini, 5 öğretmen “ders saatinin yetersiz olması” cevabını vererek grubun %10’ununu, 12 öğretmen “programdaki konuların atölye ve malzeme yetersizliği nedeniyle uygulanırlığının bulunmaması” cevabını vererek grubun %24’ünü, başka seçeneğinde “hepsi” cevabını veren 18 öğretmen, grubun %36’sını oluşturmaktadır.

“Müfredat programı sizce hangi aralıklarla gözden geçirilmelidir?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 39’da gösterilmiştir.

Tablo 39

**Öğretmenlerin İlköğretim Resim Dersi Müfredat Programının
Hangi Aralıklarla Gözden Geçirilmesi
Gerektiği Hakkındaki Görüşleri**

SEÇENEK	f	%
3 Yıl	35	70
5 Yıl	15	30
10 Yıl	—	—
10 Yılda fazla	—	—
Başka	—	—
TOPLAM	50	100

Tablo 39’da, 35 öğretmen “3 yıl” cevabını vererek grubun %70’ini, “5 yıl” cevabını veren 15 öğretmende grubun %30’unu oluşturmaktadır. 10 yıl, 10 yıldan fazla ve başka seçenekleri hiç işaretlenmemiştir.

Günümüz sanat eğitiminin ilke ve amaçları gözönüne alınarak ilköğretim resim dersi müfredatı incelendiğinde programın yetersiz ve önemli yanlışlıklarla dolu olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğretmenlerin %22’si programın tümüyle yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 37).

İlköğretim resim-iş dersi programları iki kısımdan meydana gelmiştir: amaçlar ve önerilen ders konularıyla tekniklerin yer aldığı açıklamalar kısmı. Öğretmenlerin konuların yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olmadığı konusunda %8’inin bu cevabı vermesi, amaçlar kısmında bu konunun açıkça ifadesi bulmamasıdır. Sanat eğitimi sürekli gelişen, yenilenen bir alandır. Bu nedenle müfredat programları en az 3 yılda bir gözden geçirilmeli, doğruluğu saptanan araştırmaların sonucuna göre değiştirilmelidir. Ankete katılan öğretmenlerin %70’i müfredat programlarının 3 yılda bir gözden geçirilmesinden yanadır (Tablo 39).

“Resim dersine ayrılan haftalık ders saati sizce kaç olmalıdır?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 40’da gösterilmiştir.

Tablo 40
Öğretmenlerin, Resim Dersinin Haftada Kaç Saat Olması Gerektiği Hakkındaki Görüşler

SEÇENEK	f	%
2 Saat	28	56
3 Saat	18	36
4 Saat	4	8
4 Saatten fazla olmalıdır	—	—
Başka	—	—
TOPLAM	50	100

Tabloda görüldüğü gibi 28 öğretmen “2 saat olmalıdır” cevabını vererek grubun %56’sını, 18 öğretmen “3 saat olmalıdır” cevabını vererek grubun %36’sını, 4 öğretmen “4 saat olmalıdır” cevabını vererek grubun %8’ini oluşturmaktadır. “4 saatten fazla olmalıdır” ve “Başka” seçeneği ise hiç işaretlenmemiştir.

Kişilik gelişiminde, yapıcı ve yaratıcı insan tipinin ortaya çıkmasında önemli rolü olan resim dersi amaçlarına ulaşabilmek için haftada 1 saatlik zaman yeterli değildir. Bu zamanın 2 saat olarak arttırılması öğrencinin genel eğitimi açısından da önemli yararlar sağlayacaktır. Ankete katılan öğretmenlerin %28’i resim derslerinin haftada 2 saat olmasından yana görüş belirtmişlerdir.

“Bir plastik sanat eğitimi dersi olan Resim-İş Eğitimi dersi adını uygun buluyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 41’de gösterilmiştir.

Tablo 41
Öğretmenlerin Bir Plastik SanatEğitimi Dersi Olan
Resim Dersi Adını Uygun Bulup - Bulmadıkları
Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Evet	4	8
Hayır	46	92
TOPLAM	50	100

Tablo 41’de 4 öğretmen “evet” cevabını vererek grubun %8’ini, 46 öğretmen “hayır” cevabını vererek grubun %92’sini oluşturmuştur.

“Resim-İş eğitimi dersi adını uygun bulmuyorsanız, sizce bu dersin adı ne olmalıdır?” sorularına verilen cevaplar Tablo 42’de gösterilmiştir.

Tablo 42
Resim Adını Uygun Bulmayan Öğretmenlerin
Dersin Adı Hakkındaki Görüşleri

SEÇENEK	f	%
Sanat Eğitimi	28	56
Görsel Sanat Eğitimi	2	4
Temel Sanat Eğitimi	3	6
Plastik Sanat Eğitimi	13	26
Başka (Resim-İş Eğitimi Dersi olarak kalmalıdır)	4	8
TOPLAM	50	100

Tablo 42’de, 28 öğretmen “Sanat Eğitimi” cevabını vererek grubun %56’sını, 2 öğretmen “Görsel Sanat Eğitimi” cevabını vererek grubun %4’ünü, 3 öğretmen “Temel Sanat Eğitimi” cevabını vererek grubun %6’sını, 13 öğretmen “Plastik Sanat Eğitimi” cevabını vererek grubun %26’sını, “Başka” seçeneğinde 4 öğretmen “Resim-İş Eğitimi dersi olarak kalmalıdır” cevabını vererek grubun %8’ini oluşturmaktadır.

Resim, plastik sanatların özgün bir dalıdır. Dersin adının resim olması yanlış çağrışımlara yol açmaktadır. Kamuoyunda resim denince fazlasıyla yeteneğe dayalı, sadece yetenekli kişilerin yapabileceği bir ders anlaşılmaktadır. Oysa ki bu dersin amacı herkeste var olduğuna inanılan plastik sanatlar alanındaki yaratıcılığın ortaya çıkartılması ve geliştirilmesidir. Ankete katılan öğretmenlerin %92’si resim dersi adının değiştirilmesinden yanadır. Ancak sanat eğitimcilerinde de resim dersinin adının yerine getirecek ad konusunda birliktelik yoktur. Bir kısım sanat eğitimcileri bu dersin adının Sanat Eğitimi olarak değiştirilmesinden yanadır. Ankete katılan öğretmenlerden % 26 çoğunluk Plastik Sanat Eğitimi olarak değiştirilmesini uygun görmüşse de, %56 ile kalabalık grup resim-iş eğitimi dersi adının Sanat Eğitimi olarak değiştirilmesini belirtmişlerdir.

BÖLÜM 4

ÖZET, YARGI VE ÖNERİLER

4.1. Özet

İlköğretimde görev yapan resim dersi öğretmenlerinin 12-15 yaş çocuğuna yönelik, sanat eğitimi alanında karşılaştıkları problemlerle ilgili olarak yapılan bu çalışmada kaynak araştırması ve anket tekniği uygulanmıştır.

Dört bölüm ve 42 sorudan oluşan anket, Eskişehir İl Merkezindeki 36 İlköğretim okulunda görev yapan 50 resim dersi öğretmenine uygulanmıştır.

Konu ile ilgili olarak öğretmenlerin sanat eğitimi (branş bilgisi) düzeylerinden, plastik sanat eğitimi alanındaki yayınların yetersiz olmasından, okul idarecilerinin ve diğer ders öğretmenlerinin tutum ve anlayışından, öğrenci velilerinin tutum ve anlayışından, atelye ve malzeme yetersizliğinden, resim dersi müfredat programından kaynaklanan problemleri araştırılmıştır. Anket tekniğine dayalı olarak yapılan bu çalışmada yukarıda sayılan problemlerin varlığı ortaya çıkarılmış, bu problemler somut bir şekilde ele alınarak incelenmiştir.

Öğretmenlerin alan bilgisi düzeylerinin yeterli olmadıkları, bu durumun bir çok nedeninin yanı sıra özellikle mezun oldukları okullardaki eğitim sistemlerinden ve sanat eğitimi alanındaki yayınların yetersiz olmasından kaynaklandığı ortaya çıkarılmıştır. Sanat eğitimi sürekli değişen ve gelişen bir alan olmasına rağmen, bu alanlardaki gelişmelerden ve yeniliklerden öğretmenlerin haberdar edilmemesi ve bunun için gerekli hizmet içi kursların nicelik ve nitelik bakımından yeterli olmaması öğretmenlerin branş bilgisi düzeylerini olumsuz kılan etmenler olarak görülmüştür.

Genel olarak okul yöneticilerinin, diğer ders öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin sanat eğitime karşı olumsuz yaklaşımları, sanat eğitiminin önem ve gerekliliğinin bilincinde olmamaları resim dersi öğretmenleri için önemli problem olarak saptanmıştır.

Okulların çoğunda resim dersi atelyelerinin bulunmadığı, mevcut atelyelerin plastik sanat eğitimi için uygun olmadığı ve demirbaş malzemelerinin yetersiz olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Ankete katılan öğretmenlerce resim dersi müfredat programının olumsuzlukları öğretmenlerin önemli problemi olarak görülmüştür.

4.2. Yargı

Araştırmada ortaya çıkan bulgulara göre;

1. İlköğretimde görev yapan resim dersi öğretmenlerinin mezun oldukları okullar özellikle özel alan eğitimi açısından yetersiz görülmüştür.

2. Resim dersi eğitimi için öğretmenlere sürekli yardımcı olabilecek yayımlar nicelik yönünden çok az olduğu gibi nitelik yönünden de birkaç yayın dışında öğretmenlere rehberlik edecek düzeyde kaynakların bulunmadığı görülmüştür.

Öğretmenlerin maddi durumlarının yeterli olmaması nedeniyle, alanıyla ilgili süreli ve süresiz yayımları ve uygulamalı çalışma yapmak için gerekli malzemeleri alamadıkları gözlenmiştir.

3. Okul yöneticilerinin plastik sanat eğitime yeterince önem vermedikleri ve bu alandaki sorunlara karşı ilgisiz kaldıkları tesbit edilmiştir.

4. Öğrenci velilerinin, plastik sanat eğitime olumlu ya da olumsuz yaklaşımlarının öğrenciler üzerinde etkisinin önemli olduğu ve velilerin resim dersine diğer derslerden daha az önem verdikleri anlaşılmıştır.

5. Araştırma yapılan 36 okuldan 14'ünde resim atelyesi bulunmaktadır. Okulların atelye ve demirbaş malzemeleri bakımından resim dersi için yetersiz olduğu görülmüştür. Oysa plastik sanatlar eğitimi araç ve gereçlerle gerçekleştirilebilir.

6. Resim dersi müfredat programının, resim dersi öğretmenlerine rehberlik edecek düzeyde olmadığı, programın yetersiz olduğu, resim derslerine ayrılan sürede öğretmenin 30 dan fazla öğrencinin olduğu bir sınıfta her bir öğrenciye zaman ayırması, konu anlatımı ve uygulama için 1 ders saatinin yetersiz olduğu ve resim derslerinin haftada en az 3 saat olması gerektiği; resim dersi adının sanat eğitimi olarak değiştirilmesi gerektiği tesbit edilmiştir.

4.3. Öneriler

İlköğretim okullarında görev yapan resim dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlerin çözümü ve resim derslerinin istenilen amaçlara ulaşabilmesi için öneriler şunlardır:

1. Resim-İş eğitimi, bölümlerinin programları yeniden düzenlenmeli ve aynı amaçlı bütün kurumlardaki programlar ortak olmalıdır. Öğretmen yetiştiren programlarda alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, öğretmenlerin yeterliliğini sağlayacak nitelikte ve ağırlıklı olarak bu yönde düzenlenmelidir.

Resim-iş eğitimi bölümlerinde farklı derslerin yer alması, mezun olan öğretmen adaylarının, eğitimlerinin de farklı olmasına neden olmaktadır. 1998-1999 öğretim yılına kadar mevcut resim-iş eğitimi bölümleri arasında program birliği yoktu, fakat 1997'de Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılanması sonucu bu birlik sağlanmıştır.

Plastik Sanatlarda eğitimci yetiştirmede; devletin sanat ve eğitim politikası olarak, sanatçının ve sanat eğitimcisinin değişen rolü araştırılmalı, eğitimci yetiştirmede nitelik ve niclikle ilgili sorunlara çözümler getirilmelidir.

Yeni resim-iş eğitimi bölümlerinin açılması yerine ihtiyaca göre, nitelikli eğitime önem verilmelidir. Plastik sanatlar eğitimi derslerinde amaç; yaratıcılığın yönlendirilmesi yanında, sanat eğitiminin gelişimini sağlayacak bilgi aktarımını, planlı ve amaçlı bir şekilde geliştirerek, ihtiyaç duyulan sanat eğitimcilerini sağlamak olmalıdır.

Resim-iş eğitimi bölümlerinde donanım eksiklikleri giderilmelidir. Her resim-iş eğitimi bölümünde öğretmen adaylarına ön bilgi teşkil edebilecek şekilde, okul öncesi dönemden başlayan, orta öğretimi de kapsayan çocuk resimleri arşivi, örnek sanat eğitimi derslerini içeren film arşivi, sergi salonları, sanat ve eğitimiyle ilgili yayımlanmış kaynakların bulunduğu kütüphane,...vb. donanım sağlanmalıdır.

Uygulamada ve teorik alanda uzman sanat eğitimcisi yetiştirmek için ilgili fakülteler doktora ve yüksek lisans programları açmalıdır. Özellikle eksikliği duyulan sanat eğitimi özel öğretim yöntemleri, sanat psikolojisi, sanat felsefesi sanat sosyolojisi,...gibi alanlarda yüksek lisans ve doktora yapmak üzere bu alanlarda, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İngiltere, Fransa,...gibi bu konuda söz sahibi olan ülkelere burslu elemanlar gönderilmelidir.

Öğretmen ve yöneticiler için kısa ve uzun süreli hizmetiçi eğitim ve iş başında eğitim olanaklarının açılması gerekmektedir. Göreve yeni başlayan öğretmenlerin hem bilgi hemde uygulamada, kendini geliştirme amacıyla uyarılma kursları, eğitim fakültesi mezunu olmayan öğretmenlerin lisans tamamlama eğitimi gibi etkinliklere katılmaları sağlanmalıdır.

2. Resim-iş eğitimi dersine kaynaklık edecek düzeyde kaynaklar hazırlanmalı. Plastik sanatlar alanındaki gelişme ve yeniliklerden haberdar edecek basılı kaynaklar mutlaka öğretmenlere ulaştırılmalıdır. Öğretmenlerin maddi durumları iyileştirilerek, yaşam standartları yükseltilmeli, eğitimde de daha verimli olmaları sağlanmalıdır. Ekonomik yetersizlikler yüzünden yoksun kaldığı bireysel, sosyal ve mesleki ihtiyaçlarını karşılayacak ve hakettiği yaşama ortamını sağlayacak derecede maaşlarında iyileştirmeler yapılmalıdır.

3. Okul yöneticilerinin seçiminde, yönetsel işlerin öğrenilmesinin yanısıra, her dersin amaç ve ilkelerini, gerektirdiği eğitim ortamı bilgilerini kapsayan hizmetiçi eğitimden geçmeleri sağlanmalıdır.

4. Öğrenci velileriyle sağlıklı iletişim kurulmalıdır. Velilere, sanat eğitiminin önemi, yapılacak veli toplantılarıyla, konferanslarla anlatılmalı; resim derslerine karşı olan ilgisizlikleri yapılacak etkinliklerle olumlu yöne çekilmelidir.

5. İlköğretim okulları, plastik sanat eğitimi için uygun atölyelere kavuşturulmalıdır. Ayrıca gerekli röprodüksiyonlar, sanat ve sanat eğitimiyle ilgili yayınlar yönünden zenginleştirilmelidir.

6. Müfredat programları, Milli Eğitim Bakanlığı kapsamında uzman kişilerden oluşmuş sürekli komisyonların program geliştirme çalışmaları sonucunda yapılmalıdır. Resim dersi müfredat programları, kapsam ve içeriği ile zamana ve ihtiyaçlara göre yeniden değişime ve uygun düzenlemelere açık olmalı; neyi, ne oranda ve nasıl öğreteceği konusunda yetersiz kalmamalıdır.

Resim dersi programı için oluşturulacak komisyonlarda sanat eğitimcisi, sosyolog, psikolog, alan öğretmenleri, program geliştirme uzmanı ve Milli Eğitim Bakanlığı adına bir eğitim yöneticisi bulunmalıdır. Böyle bir komisyon tarafından hazırlanan program, uygulamaya geçmeden önce denenmelidir. Çeşitli kontrol yöntemleriyle değerlendirmeler yapılarak çıkan aksaklıklar gecikmeden düzeltilmelidir. Yurt genelinde uygulanmasına karar verilen programlar, ders öğretmenlerine, okul yöneticilerine rehber kitaplarla tanıtılarak, uygulama sırasında dikkat edilmesi gereken noktalar, öğretmene açıklanmalıdır.

İlköğretim okullarında resim derslerinin haftalık 1 saatlik süresi, istenilen amaçlara ulaşılması açısından oldukça yetersizdir. Genel eğitim içinde, daha fazla plastik sanatlar eğitimine ve sanatın araştırılmasına imkan tanınmalıdır. Bu da zaman

gerektiren bir çalışmadır. Resim dersine ayrılan süre, en az 3 saate çıkarılmalıdır. Öğrencinin öğretmenden yeteri kadar faydalanabilmesi için resim dersine ayrılan sürelerin arttırılması gerekmektedir. Resim, plastik sanatların özgün bir dalıdır. Resim adı bu derse sadece resim eğitimi veriliyormuş gibi yanlış çağrışıma yol açmaktadır. Bu nedenle resim dersinin adı “Plastik sanatlar eğitimi” olarak değiştirilmelidir.

ANKET FORMU

Sayın Öğretmen,

Size sunulan bu anket “İlköğretim Okullarında Resim-İş Eğitimi dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler”e ilişkin görüşlerinizi belirlemeyi amaçlayan bilimsel bir araştırma için düzenlenmiştir.

Dört bölümden oluşan bu anket formunun birinci bölümünde kişisel bilgilere, ikinci bölümünde Resim-İş Eğitimi öğretmenlerinin mesleki yaşantılarına, üçüncü bölümde okulların fiziki durumlarına yönelik ve dördüncü bölümde Resim-İş Eğitimi programının mevcut durumuna yönelik sorulara yer verilmiştir. Anket toplam 42 sorudan ibarettir.

Sizden istenilen ankette yeralan soruları dikkatle okuyup size en uygun olan yanıtı belirlemenizdir. Yanıtlarınızın yanlış olması söz konusu olmayıp, önemli olan sizin kendi görüşünüzdür.

Bu araştırmada elde edilecek bulguların geçerliliği, sizlerin anketi yanıtlamadaki içtenliğinize bağlıdır. Anketin üzerine adınızı yazıp yazmamak sizin tercihinize bırakılmıştır. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bu araştırmada kullanılacaktır. Lütfen anket maddelerinden hiçbirini yanıtsız bırakmayınız.

Araştırmanın gerçekleşmesine katkıda bulunacağınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Sema AKSOY
Resim-İş Eğitimi Öğretmeni
ve Yüksek Lisans Öğrencisi

1. BÖLÜM

A. KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki sorularla ilgili seçeneklerden durumunuza uygun olanı (x) işareti ile belirtiniz. Her soru için yalnızca bir seçenek işaretlenecektir.

- 1- En son bitirdiğiniz okul.
- () a- Öğretmen Okulu
- () b- Eğitim Enstitüsü
- () c- Eğitim Fakültesi Resim Öğretmenliği Programı
- () d- Güzel Sanatlar Fakültesi
- () e- Başka (Belirtiniz)
-
- 2- Mezun olduğunuz okul 4 yıldan azsa lisans tamamlama yaptınız mı?
- () a- Evet
- () b- Hayır
- 3- Lisansüstü eğitiminiz (Yüksek Lisans, Doktora) var mı?
- () a- Evet
- () b- Hayır
- () c- Başka (belirtiniz)
4. Kaç yıldır resim öğretmeni olarak görev yapmaktasınız?
- () a- 1-4 Yıldır () c- 9-12 Yıldır () e- 15 Yıl ve daha fazla
- () b- 5-8 Yıldır () d- 13-15 Yıldır

2. BÖLÜM
RESİM İŞ DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ
YAŞANTILARINA İLİŞKİN SORULAR

- 1- Haftada kaç saat resim dersine giriyorsunuz?
- () a- 1-4 saat arasında
 () b- 5-8 saat arasında
 () c- 9-12 saat arasında
 () d- 13-15 saat arasında
 () e- 16 ve daha fazla.
- 2- Türkiye’de örgün eğitim kurumlarında plastik sanat eğitimin bugünkü durumunu nasıl buluyorsunuz?
- () a- Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda uygulanıyor.
 () b- Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda yeterince uygulanamıyor.
 () c- Plastik sanat eğitimi amaç ve ilkeleri doğrultusunda kesinlikle uygulanmıyor.
 () d- Başka
3. Türkiye’de plastik sanat eğitimi alanında bir reform yapma ihtiyacına inanıyor musunuz?
- () a- Evet () b- Hayır
4. (7. Soruda cevabınız “evet” ise) Türkiye’de plastik sanat eğitiminde öncelikle ne gibi reform yapılmalıdır?
- () a- Tüm eğitim programı değiştirilmelidir.
 () b- Sanat eğitimi dersleri artırılmalıdır.
 () c- Sanat eğitimcisi yetiştiren kurumların programları yeniden düzenlenmelidir.
 () d- Başka

- 5- Mezun olduğunuz okulda aldığınız eğitimi İlköğretim resim dersi öğretimi için yeterli buluyor musunuz?
- () a- Yeterli buluyorum.
- () b- Yeterli bulmuyorum, çünkü mezun olduğum okul sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim veriyor.
- () c- Yeterli bulmuyorum. Çünkü mezun olduğum okulda “pedagojik formasyon” dersleri yetersiz.
- () d- Yeterli bulmuyorum. Çünkü mezun olduğum okulda “özel alan eğitimi” dersleri yetersiz.
- () e- Yeterli buluyorum. Çünkü
-
6. Resim öğretmeni olarak “hizmetiçi eğitimi” programına katıldınız mı?
- () a- Bir kere katıldım.
- () b- Bir kereden fazla katıldım.
- () c- Hiç katılmadım.
7. Hizmetiçi eğitim programlarının yararına inanıyor musunuz?
- () a- Evet
- () b- Hayır
8. Sanat ve sanat eğitimiyle ilgili sempozyum, panel, konferans gibi etkinliklere katılıyor musunuz?
- () a- Sürekli katılıyorum
- () b- Zaman zaman katılıyorum.
- () c- Katılmıyorum.
9. Plastik sanatlarla ilgili açılan sergilere gidiyor musunuz?
- () a- Sürekli gidiyorum.
- () b- Zaman zaman gidiyorum.
- () c- Hiç gitmiyorum.
- () d- Başka

10. Sanat etkinlikleri alanındaki gelişmeleri takip ediyorsanız bunları öğrencilerinize ne derece aktarabiliyorsunuz?
- () a- Sıklıkla aktarabiliyorum.
- () b- Bazan aktarabiliyorum.
- () c- Hiç aktaramıyorum.
- () d- Başka
-
11. Sanat eğitimcisinin herhangi bir plastik sanat alanında uygulamalı çalışma yapmasının plastik sanat eğitimine yararına inanıyor musunuz?
- () a- Evet
- () b- Hayır
12. Plastik sanat alanında kendiniz uygulamalı çalışma yapıyor musunuz?
- () a- Evet
- () b- Hayır
13. Uygulamalı çalışma neden yapmıyorsunuz? (Yapıyorsanız bir sonraki soruya geçiniz).
- () a- Zamanım yok
- () b- Çalışma yapacak ortamım yok
- () c- Gerekli ve yeterli malzemeyi alamıyorum
- () d- Başka
-
14. Uygulamalı çalışmalar yapıyorsanız mesleğe başladığınızdan bu yana çalışmalarınızı sergilediniz mi?
- () a- Kişisel sergi (sergiler) açtım.
- () b- Karma sergiye (sergilere) katıldım.
- () c- Sergi hazırlıklarım var.
- () d- Sergi faaliyetim olmadı.

15. Öğrencilerinizin resim çalışmalarını değerlendirirken hangi yöntemi uyguluyorsunuz?
- () a- Birkaç farklı çalışma üzerinde tüm öğrencilerin görüşlerini belirtmelerini sağlıyorum.
- () b- Başarılı işleri sınıfta sergileyerek başarısızlıkları görmezden geliyorum.
- () c- Sınıfta eleştiri yapmayı uygun bulmuyorum.
- () d- Başka
-
- 16- Sanat eğitiminde değerlendirme yaparken 5'lik not sisteminin kullanılması konusunda düşünceniz nedir?
- () a- Dönem sonlarında her öğrencinin tüm işlerine bakılarak notla değerlendirme yapılmalı
- () b- Sınav için ayrı çalışma yaptırılarak bu çalışmalara not verilmeli
- () c- Notla değerlendirme yapılmayıp bu dersten sınıfta kalma kaldırılmalı
- () d- Başka
-
- 17- Verdiğiniz notların öğrenciler üzerindeki etkisi genelde nasıldır?
- () a- Diğer derslerden aldıkları notlardan farklı görmüyorlar.
- () b- Resim dersinden hakettikleri notun üzerinde beklentileri var.
- () c- Bu dersten düşük not almayı kabullenemiyorlar.
- () d- Önemsemiyorlar.
- () e- Başka
-
18. Kamuoyunda yaygın bir görüş olan "sanatın doğuştan gelen bir yetenek işi olduğu ve sanat eğitiminin bu yetenekli öğrencilere verilmesi" görüşüne siz katılıyor musunuz?
- () a- Evet
- () b- Hayır

19. Resim dersi öğretimi için size sürekli yardımcı olacak kaynak yayınlar var mı?
- () a- Çok fazla
 () b- Fazla
 () c- Az
 () d- Çok az
20. Plastik sanatlar ve plastik sanat eğitimiyle ilgili yayınlar ne derece okuyorsunuz?
- () a- Çok fazla
 () b- Fazla
 () c- Az
 () d- Çok az
21. Plastik sanatlar ve plastik sanatlar eğitimi ile ilgili yayınlar yeterince okumuyorsanız nedeni?
- () a- Yeterince zamanım yok
 () b- Çok pahalı geliyor
 () c- Ulaşamıyorum
 () d- Başka
22. Sizin gözlemlerinize göre okul yöneticilerinin plastik sanat eğitimine bakışları nasıldır?
- () a- Plastik sanat eğitiminin önemine ve gerekliliğine inanmıyorlar.
 () b- Plastik sanat eğitiminin önem ve gerekliliğinin bilincindedeler
 () c- Başka
- 23- Plastik sanat eğitimiyle ilgili karşılaştığımız sorunlara okul yöneticileri ne ölçüde yardımcı oluyorlar?
- () a- Sorunlara karşı ilgisizler
 () b- İmkanlar içinde sorunlara çözüm bulmaya çalışıyorlar.
 () c- Sorunlarımıza çözüm bulmak için gerektiğince çaba harcıyorlar
 () d- Başka

24. Okulunuzda diğ er öğretmenlerin resim dersine karşı tutumları nasıldır?
- () a- Ç oğ unluğ u bu dersi önemsemiyor ve kü ç ümsüyor
- () b- Ç oğ unluğ u bu dersin önem ve gerekliliğ ine inanıyor
- () c- Diğ er ders öğretmenlerinin bu derse karşı tutumlarını kestiremiyorum
- () d- Baş ka
-

- 25- Veli görüşmelerinin yararına inanıyor musunuz?

- () a- Evet
- () b- Hayır

- 26- Veli toplantılarına katılıyor musunuz?

- () a- Evet
- () b- Hayır

27. Veli toplantılarında velilerin diğ er öğretmenler ile resim dersi

öğ retmenlerine karşı olan yaklaşımları arasında bir farklılık var mı?

- () a- Diğ er öğretmenler ile daha çok görüşüyorlar ve diğ er derslere karşı daha ilgililer
- () b- Diğ er öğretmenler ile resim öğretmenlerine olan yaklaşımlarında bir fark gözlemedim
- () c- Resim öğretmenleriyle daha çok görüşüyorlar ve resim dersine karşı daha ilgililer
- () d- Resim dersine önem vermiyorlar
- () e- Baş ka
-

28- Velilerin plastik sanat eğitimine olumlu ya da olumsuz yaklaşımlarının etkisini öğrencileriniz üzerinde görüyor musunuz?

() a- Evet

() b- Hayır

() c- Başka

.....

3. BÖLÜM

OKULLARIN FİZİKİ DURUMUNA YÖNELİK SORULAR

1- Okulunuzda resim dersi için kullandığınız atölyeniz var mı?

() a- Evet

() b- Hayır

2- Okulunuzda atölye varsa plastik sanat eğitimi için uygun mu?

() a- Evet

() b- Hayır

3- Okulunuzda atölye varsa atölyenin demirbaş malzemeleriniz ne derece yeterli?

() a- Çok yeterli

() b- Yeterli

() c- Fazla yeterli değil

() d- Yetersiz

() e- Başka

.....

4. BÖLÜM
RESİM İŞ EĞİTİMİ PROGRAMININ MEVCUT
DURUMUNA İLİŞKİN SORULAR

- 1- İlköğretim resim dersi müfredat programını incelediniz mi?
 a- Evet b- Hayır
- 2- Müfredat programını nasıl değerlendiriyorsunuz?
 a- Program tümüyle yetersizdir.
 b- Amaçlar kısmı yetersizdir.
 c- Açıklamalar kısmı yetersizdir.
 d- Program tümüyle yeterlidir.
 e- Başka
- 3- Müfredat programında yapılacak bir değişiklik için en önemli gerekçe sizce ne olmalıdır?
 a- Müfredat programının öğretmene rehberlik edecek düzeyde hazırlanmamış olması
 b- Konuların yaratıcılığı geliştirecek nitelikte olmaması
 c- Ders saatinin yetersiz olması
 d- Programdaki konuların atölye ve malzeme yetersizliği nedeniyle uygulanırlığının bulunmaması
 e- Başka
- 4- Müfredat programı sizce hangi aralıklarla gözden geçirilmelidir?
 a- 3 Yıl
 b- 5 Yıl
 c- 10 Yıl
 d- 10 Yıldan fazla
 e- Başka

- 5- Resim dersine ayrılan haftalık ders saati sayısı sizce kaç olmalıdır?
- () a- 2 saat olmalıdır
- () b- 3 saat olmalıdır
- () c- 4 saat olmalıdır
- () d- 4 saatten fazla olmalıdır
- () e- Başka
-
- 6- Bir plastik sanat eğitimi dersi olan Resim iş eğitimi adını uygun buluyor musunuz?
- () a- Evet
- () b- Hayır
- 7- Resim iş eğitimi dersi adını uygun bulmuyorsanız sizce bu dersin adı ne olmalıdır?
- () a- Sanat Eğitimi
- () b- Görsel Sanat Eğitimi
- () c- Temel Sanat Eğitimi
- () d- Plastik Sanat Eğitimi
- () e- Başka
-

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

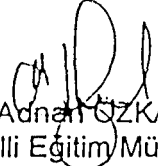
SAYI: B.08.4.MEM.4.26.00.02.000/
KONU: Anket Uygulaması.

22 Mayıs 1998

VALİLİK MAKAMINA

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünden alınan ekli yazıda; Resim İş Eğitimi anabilim Dalı Resim Eğitimi Yüksek Lisans Programı tez öğrencisi Sema AKSOY'un Yrd.Doç.Halil TÜRKER'in danışmanlığında "Eskişehir ili merkez ilköğretim okullarında Resim İş Eğitimi sorunlarının saptanması" konulu tez hazırladığı ve aşağıda isimleri yazılı okullarda anket çalışması yapmak için müsaade istedikleri bildirilmektedir.

Adı geçeninin aşağıda yazılı okullarda anket çalışması yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmekte olup, Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Adnan ÖZKAN
Milli Eğitim Müdürü

OLUR,
.../05/1998

M.Suphi KÜSBECİ
Vali a.
Vali Yardımcısı

ANKET YAPILACAK OKULLAR :

1. Fatih Anadolu Lisesi
2. Orhangazi İlköğretim Okulu
3. Atatürk İlköğ.Okulu
4. Mimar Sinan İlköğ.Okulu
5. Tunalı İlköğ.Okulu
6. Korg.Lütfi Akdemir İlköğ.Okulu
7. Sinan Alağaç İlköğ.Okulu
8. Mehmet Akif Ersoy İlköğ.Okulu
9. İki Eylül İlköğ.Okulu
- 10.Mustafa Kemal İlköğ.Okulu

T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.08.4.MEM.4.26.00.02.000/

KONU : Anket Uygulaması.

-2-

11. Mehmetçik İlköğretim Okulu
12. Ziya Gökalp İlköğretim Okulu
13. Mustafa Kemal İlköğretim Okulu
14. Mualla Zeyrek İlköğretim Okulu
15. Çamlıca Ticaret Odası İlköğretim Okulu
16. Ahmet Yesevi İŐt. Eng. Okl.
17. Battalgazi İlköğr. Okulu
18. Vali Münir Raif Güney İlköğ. Okulu
19. Yenikent İlköğretim Okulu
20. Cahit Kural İlköğretim Okulu
21. Mehmet Gedik İlköğretim Okulu
22. Anadolu İlköğretim Okulu
23. Mualla Zeyrek İlköğretim Okulu
24. Dr. Halil Akkurt İlköğretim Okulu
25. Porsuk İlköğretim Okulu
26. KurtuluŐ İlköğretim Okulu
27. Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu
28. P. Bin. Ali Tekin İlköğretim Okulu
29. 24 Kasım İlköğretim Okulu
30. V. Bahattin Günay İlköğretim Okulu
31. Őirintepe İlköğretim Okulu
32. Sami Sipahi İlköğretim Okulu
33. Ahmet Sezer İlköğretim Okulu
34. Ali Fuat Cebesoy İlköğretim Okulu
35. Ő. Teğmen Subutay Alkan İlköğretim Okulu
36. 19 Mayıs İlköğretim Okulu

KAYNAKÇA

- Aytuna, Hasip A. **Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve Problemleri.** Ankara, 2. Basım, Milli Eğitim Basımevi, 1963.
- Başaran, İsmail E. **Eğitim Yönetimi.** Ankara Kadioğlu Matbaası, 1983.
- Berk, Nurullah ve Hüseyin Gezer. **50 Yılım Türk Resmi ve Heykeli.** İstanbul: İş Bankası Yayınları, 1973.
- Çilenti, Kamuran. **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim.** Ankara Kadioğlu Matbaası, 1984.
- Erbay, Mutlu. **Plastik Sanatlar Eğitiminin Gelişimi.** İstanbul: Birinci Basım, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1997.
- Ersoy, Ayla. **Sanat Kavramlarına Giriş.** İstanbul: Beta Yayın Dağıtım, 1983.
- Gökaydın, Nevide. **Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı.** Ankara: Birinci Basım. Sedir Yayınları Ltd., 1990.
- Hakkı, İsmail. **Resim-Elişleri ve Sanat Terbiyesi.** İstanbul: Muallim A. Halit Kitabevi, 1932.
- Jameux, Dominique. **Sanat Estetik.** Çev.: Gönen Görey, İstanbul: M.S.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi Yayını, 1990.
- Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler.** Ankara: Yedinci Basım, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., 1995.
- **Araştırmalarda Rapor Hazırlama.** Ankara: Sekizinci Basım, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., 1995.

Kehnemuyi, Zerrin. **Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi**. İstanbul: Birinci Basım. Yapı Kredi Yayınları, Ltd. Şti., 1995.

Oğuzkan, Ferhan A. **Eğitim Terimleri Sözlüğü**. Ankara: T.D.K. Yayınları, 1974.

Özer, Bülent. **Yorumlar**. İstanbul: M.S.Ü. Yayınları, 1986.

Özsezgin, Kaya. **Anadolu Uygarlıkları Görsel Ansiklopedi**. İstanbul: Görsel Yayınları, 1982.

Read, Herbert. **Sanatın Anlamı**. Çev.: Güner İnal, Nursin Asgari, İstanbul: İş Bankası Yayınları, No: 87, 1974.

Sayın, İsmet A. **Ruh Sağlığı ve Rehberlik**. Ankara: 1977.

Sözen, Metin ve Uğur Tanyeli. **Sanat ve Sanat Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: Remzi Kitabevi, No: 93, 1986.

Tansuğ, Sezer. **Sanatın Dili**. İstanbul: Koza Yayıncılık, 1979.

Tan, Hasan. **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1986).

Yavuzer, Haluk. **Resimleriyle Çocuk**. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1992.

MAKALE

San, İnci. "Kültür Aktarımı ve Kültür Sorunu İçinde Sanat Eğitiminin Yeri", **A.Ü.E.B.F. Dergisi**, Sayı: 2, Ankara: 1983.

TEZ

Tunç, Handan. **Temel Eğitimin I.Basamağında (İlkokullarda) Sanat Eğitimi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Ankara: 1984.

RAPOR

M.E.B. Yüksek Danışma Kurulu Raporu. Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi Çalışma Kurulu Raporu, Ankara: 1982.

M.E.B. ile Eğitim Fakülteleri arasında “Öğretmen Yetiştirme Toplantısı”, M.E.B. Basımevi, Ankara: 1993.

ŞURA

IX. Milli Eğitim Şurası, M.E.B. Yay. İstanbul: 1975.

BİLDİRİLER

I. Plastik Sanatlar Sempozyumu. Ankara: 1985.